

**UCHWAŁA NR XXIV.174.2017
RADY GMINY WĄSEWO**

z dnia 24 lipca 2017 r.

**Zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia dokumentu pn. „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo
na lata 2016-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 ze zm.) uchwała się, co następuję:

§ 1. W uchwale Nr XX.152.2017 Rady Gminy Wąsewo z dnia 9 lutego 2017r. w sprawie przyjęcia dokumentu pn. „Gminy Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016-2026 załącznik zastępuję się załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wąsewo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Wąsewo

Krzysztof Gałązka

Załącznik do Uchwały Nr XXIV.174.2017

Rady Gminy Wąsewo

z dnia 24 lipca 2017 r.

Zalacznik 1.pdf

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016-2026

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016-2026

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie – cel, założenia i zakres opracowania.....	3
2. Ogólna charakterystyka gminy	5
3. Diagnoza sytuacji kryzysowej	9
3.1. Sfera społeczna	9
3.2. Sfera gospodarcza.....	26
3.3. Sfera gospodarczo – przestrzenno - środowiskowa.....	29
4. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	32
5. Pogłębiona charakterystyka obszaru rewitalizacji	36
6. Opis działań partycypacyjnych	41
7. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy	47
8. Opis wizji stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	50
9. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań	51
10. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podstawowe i uzupełniające	52
11. Mechanizmy integrowania działań	62
12. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji	71
13. System zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji	76
14. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji.....	79
15. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	89
16. Specjalna strefa rewitalizacji i miejscowy plan rewitalizacji	90
17. Wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego gminy.....	91

1. WPROWADZENIE – CEL, ZAŁOŻENIA I ZAKRES OPRACOWANIA

Celem opracowania Programu Rewitalizacji jest, zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku, proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Program Rewitalizacji ma charakter kompleksowy i dotyczy zarówno sfery przestrzennej, środowiskowej, technicznej, społecznej, jak i gospodarczej. Z kolei działania rewitalizacyjne powinny mieć charakter zintegrowany i wielopłaszczyznowy, a w tworzenie opracowania powinna być włączona społeczność lokalna np. mieszkańców lub lokalnych przedsiębiorców. Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016 - 2026 został opracowany zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku oraz Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020 z dnia 2 sierpnia 2016 roku.

Proces rewitalizacji, zgodnie z wytycznymi, rozumiany jest jako: „kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne, czy środowiskowe), integrujące interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych)¹”.

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 2015.

Bazowym elementem procesu rewitalizacji jest diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych, która pozwala na zidentyfikowanie obszarów problemowych zlokalizowanych na terenie gminy, na których następuje koncentracja negatywnych zjawisk. Ze względu na nowy paradygmat zastosowany w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku, wedle którego w centralnym punkcie procesu rewitalizacji stoją zjawiska społeczne, szczególną uwagę poświęcono aspektom kształtującym sytuację lokalnej społeczności. W pierwszej kolejności starano się zidentyfikować negatywne zjawiska i problemy sferze społecznej. Zgodnie z nowo przyjętym, ustawowym rozumowaniem to właśnie te elementy ujemnie wpływają na funkcjonowanie lokalnej społeczności uniemożliwiając jej członkom wzajemną integrację i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Etap diagnostyczny był podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Według zapisów wspomnianej ustawy o rewitalizacji wyznaczony obszar rewitalizacji może zajmować powierzchnię nie większą niż 20% powierzchni danej gminy i obejmować nie więcej niż 30% całkowitej liczby mieszkańców gminy.

Diagnoza została opracowana na podstawie danych ilościowych udostępnionych m.in. przez Urząd Gminy Wąsewo, Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej. Wartości nominalne pozyskanych informacji przeliczono na 100 mieszkańców w celu uzyskania porównywalnych wskaźników, które mogły być analizowane między poszczególnymi jednostkami terytorialnymi. Zebrane materiały oraz dane zastane zostały przedstawione w podziale na 32 sołectwa. Przyjęty podział na sołectwa wynika z Uchwały nr II.13.2014 Rady Gminy Wąsewo z dnia 30 grudnia 2014 roku w sprawie uchwalenia statutów sołectw Gminy Wąsewo.

Diagnoza powstała przy czynnym udziale społeczności lokalnej. W ramach wskazanego etapu zostały przeprowadzone spotkania konsultacyjne oraz badanie ankietowe.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Wąsewo zlokalizowana jest w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego, na obszarze powiatu ostrowskiego. Stanowi 9,81% powierzchni powiatu i 0,34% powierzchni województwa. Powierzchnia jednostki wynosi 120 km² (11 949 ha).

Administracyjnie w skład gminy wchodzi sołectwa: Bagatele, Bartosy, Brudki Nowe, Brudki Stare, Brzezenko, Choiny, Czesin, Dalekie, Grądy, Grębki, Jarząbka, Króle, Majdan Suski, Modlinek, Mokrylas, Przedświt, Przyborowie, Rososz, Ruda, Rynek, Rząśnik-Majdan, Rząśnik Szlachecki, Rząśnik Włociański, Trynosy, Trynosy-Osiedle, Ulasek, Wąsewo, Wąsewo-Kolonia, Wysocze, Zastawie, Zgorzałowo.

Rysunek 1. Podział gminy Wąsewo na sołectwa

Źródło: opracowanie własne

Jednostki osadnicze na terenie gminy Wąsewo charakteryzuje duże zróżnicowanie formy układów przestrzennych. W części północnej i zachodniej gminy występują większe wsie o zabudowie zwartej. W części południowo-wschodniej, o największym stopniu zalesienia i z licznymi ciekami odwadniającymi teren, wykształcił się układ rozproszony zabudowań. W południowo-wschodniej i południowo-zachodniej części gminy istnieje luźny układ

przestrzenny. Tworzy go głównie zabudowa mieszkaniowa dawnego typu – budynki drewniane o konstrukcji zrębowej z ozdobnym deskowaniem na szczytach².

Centralną miejscowością gminy jest sołectwo Wąsewo. Położona jest ona w północno-zachodniej części omawianej jednostki. Wąsewo posiada zwarty układ przestrzenny z siecią dróg krzyżujących się głównie w jego centrum.

Sąsiednimi jednostkami administracyjnymi gminy są:

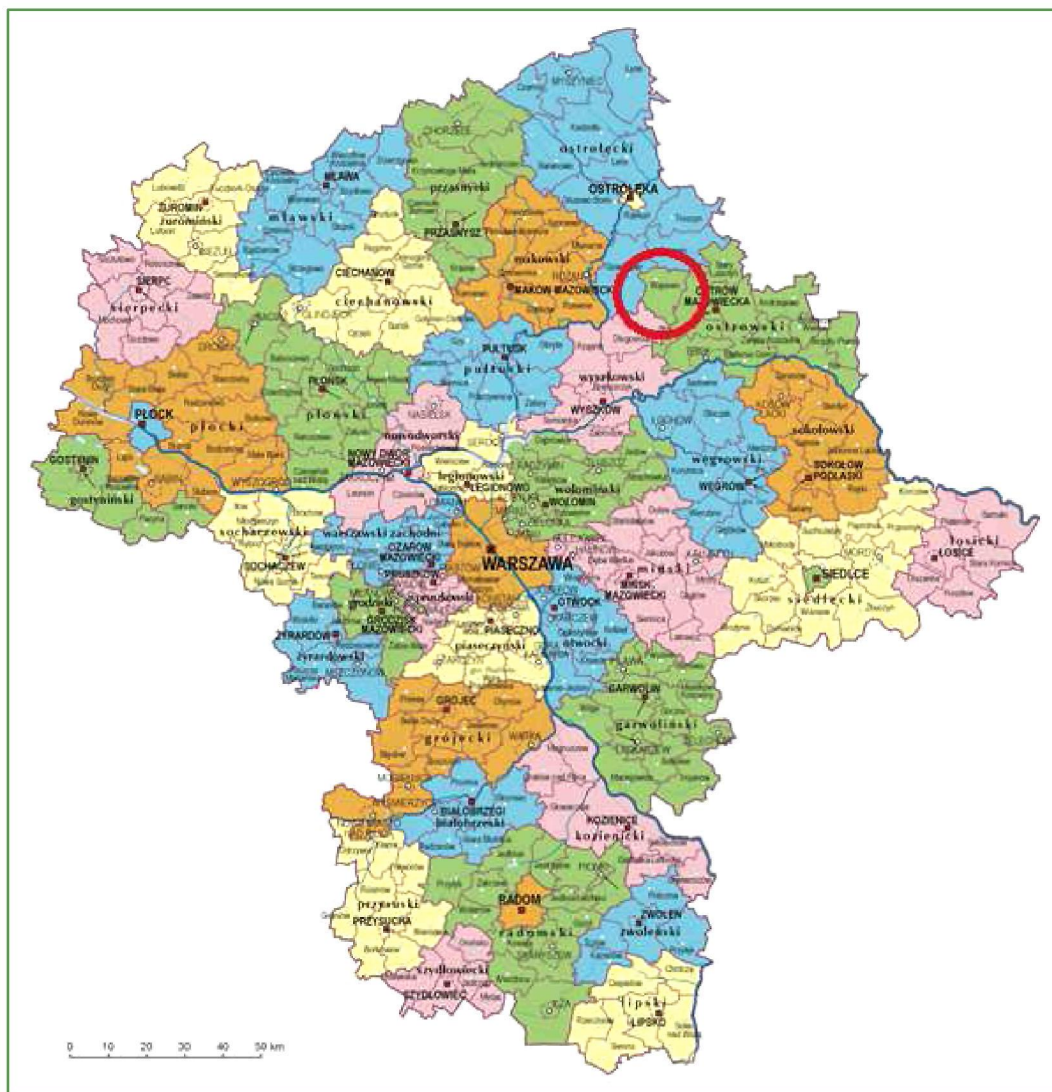
- Czerwin (północ),
- Długosiodło (południowy zachód),
- Goworowo (zachód),
- Ostrów Mazowiecka (wschód i południowy wschód).

Najbliższymi ośrodkami miejskimi są:

- Ostrów Mazowiecka (17 km),
- Ostrołęka (25,5 km),
- Pułtusk (44 km),
- Warszawa (71 km),
- Łomża (73 km).

² Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsewo – załącznik nr 1 do uchwały Rady Gminy Wąsewo Nr X/70/2011 z dnia 27 września 2011 r.

Rysunek 1. Położenie Gminy Wąsewo w województwie mazowieckim

Źródło: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/bf/Mazowieckie-administracja.png>

Pod względem podziału fizycznogeograficznego kraju (wg Jerzego Kondrackiego), gmina Wąsewo położona jest w mezoregionie Międzyrzecze Łomżyńskie, będącego częścią Niziny Północnomazowieckiej, która z kolei wchodzi w skład pasu Nizin Środkowopolskich.

Teren jednostki wiejskiej leży pomiędzy korytami rzek Narwi i Bugu. Ponadto, jej południowy fragment należy do dużego kompleksu leśnego – Puszcza Biała. Z tego względu gminę Wąsewo włączono do obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski” i Obszaru Specjalnego Ochrony Ptaków o nazwie „Puszcza Biała” (PLB 140007).

Naturalne zasoby środowiska przyrodniczego gminy Wąsewo kształtują potencjał produkcyjny, wykorzystywany przede wszystkim przez działalność rolniczą³.

Gmina Wąsewo jest gminą wiejską, typowo rolniczą. Charakteryzuje się jednorodnym obszarem agrarnym dzielącym się na część północną i południową, mające różne przydatności rolnicze.

³ Charakterystykę gminy Wąsewo opracowano na podstawie „Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsewo”, jako załącznik nr 1 do uchwały Rady Gminy Wąsewo Nr X/70/2011 z dnia 27 września 2011 r.

3. DIAGNOZA SYTUACJI KRYZYSOWEJ

Jak już wspomniano diagnoza została opracowana na podstawie danych ilościowych udostępnionych m.in. przez Urząd Gminy Wąsewo, Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej. Zastosowano podział terytorialny Gminy na 32 sołectwa⁴. Dobór wskaźników dla poszczególnych sfer zastosowanych w diagnozie sytuacji kryzysowej został opracowany w oparciu o rozmowy z pracownikami Urzędu Gminy i Ośrodka Pomocy Społecznej. Wskazano, że zestaw wskaźników prezentowanych w dokumencie obrazuje zjawiska najbardziej powszechne, które mają niebagatelne znaczenie dla zaawansowania sytuacji kryzysowej w Gminie.

W niniejszym rozdziale w tabelach prezentowane są wartości wskaźników tj. wartości nominalne przeliczone na 100 mieszkańców lub na 100 budynków. Zdecydowano się na ten zabieg ze względu na to, że w przypadku niektórych sołectw liczby obrazujące skalę danego zjawiska są pojedyncze, co może prowadzić do łatwej identyfikacji osób.

3.1. SFERA SPOŁECZNA

Demografia

W 2015 roku populacja gminy Wąsewo liczyła 4534 osoby. Najmniej liczną osadą było Wąsewo Lachowiec, natomiast najwięcej mieszkańców liczyło sołectwo Wąsewo będąca siedzibą władz Gminy. Największą grupą wśród mieszkańców wszystkich sołectw są osoby w wieku produkcyjnym.

Dla polityki gminy w obszarach usług społecznych takich jak edukacja, opieka przedszkolna, opieka nad osobami starszymi, ważne wydaje się być określenie liczby osób zarówno w wieku przedprodukcyjnym, jak i poprodukcyjnym, stanowiących znaczące grono odbiorców tych usług. Największy udział osób młodych, w wieku przedprodukcyjnym, stanowią mieszkańcy sołectw Dalekie i Modlinek. Z kolei najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym żyje na terenie sołectw Trynosy i Trynosy Osiedle.

⁴ Uchwała nr II.13.2014 Rady Gminy Wąsewo z dnia 30 grudnia 2014 roku w sprawie uchwalenia statutów sołectw Gminy Wąsewo

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Tabela 1. Liczba ludności w 2015 roku w podziale na ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym (stan na grudzień 2015 roku)

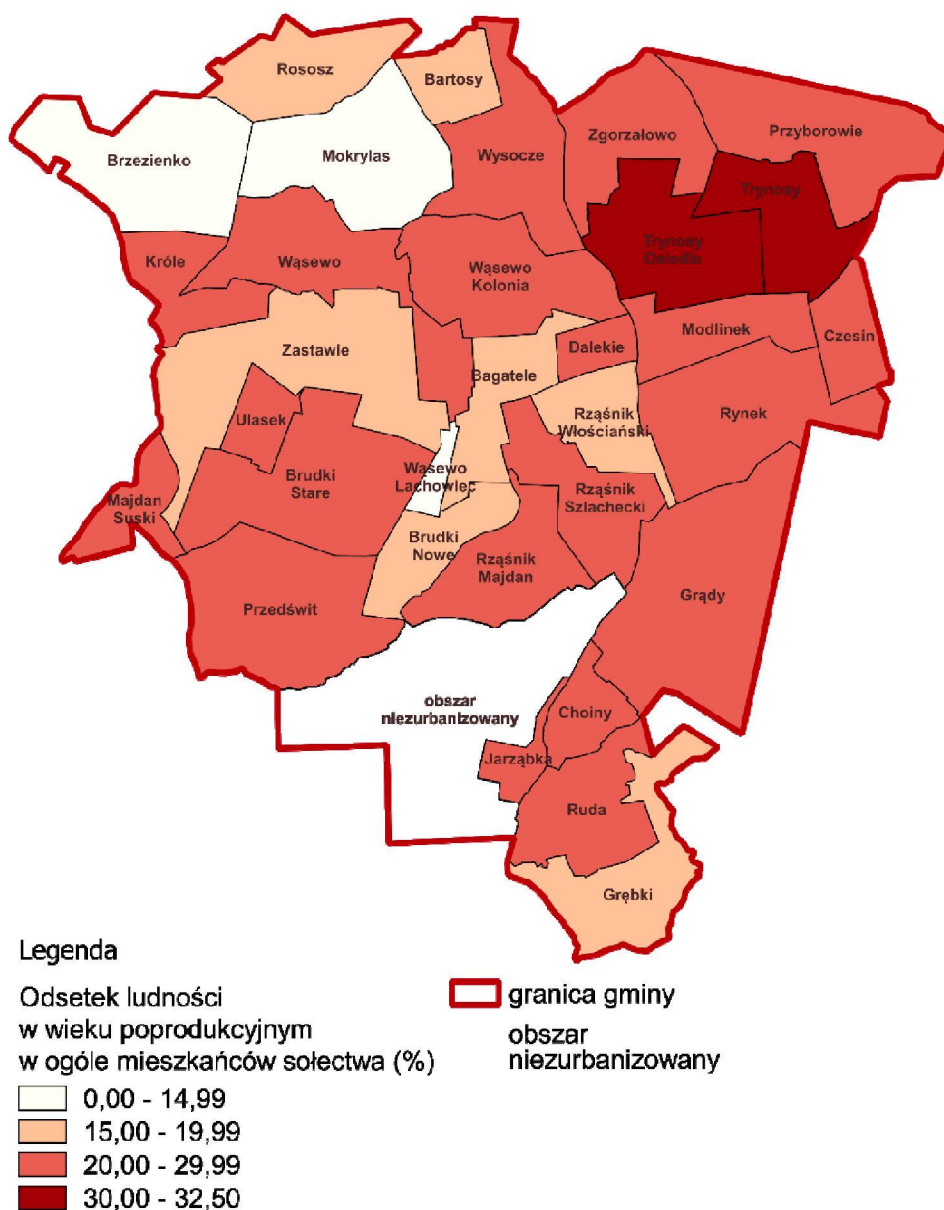
Sołectwo	Liczba ludności	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Udział (%) ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej populacji gminy	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Udział (%) ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej populacji gminy	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji gminy
Bagatele	125	24	19,20%	80	64,00%	21	16,80%
Bartosy	84	23	27,38%	47	55,95%	14	16,67%
Brzezienko	208	32	15,38%	131	62,98%	45	21,63%
Brudki Nowe	73	24	32,88%	40	54,79%	9	12,33%
Brudki Stare	309	66	21,36%	187	60,52%	56	18,12%
Choiny	46	5	10,87%	30	65,22%	11	23,91%
Grądy	242	40	16,53%	153	63,22%	49	20,25%
Grębki	65	8	12,31%	43	66,15%	14	21,54%
Czesin	87	19	21,84%	49	56,32%	19	21,84%
Dalekie	81	24	29,63%	41	50,61%	16	19,75%
Jarząbka	41	7	17,07%	22	53,65%	12	29,27%
Króle	68	9	13,24%	40	58,82%	19	27,94%
Majdan Suski	58	11	18,97%	35	60,34%	12	20,69%
Mokrylas	161	25	15,53%	102	63,35%	34	21,12%
Modlinek	75	21	28,00%	44	58,66%	10	13,33%
Przedświt	287	60	20,91%	165	57,49%	62	21,60%
Przyborowie	214	34	15,89%	135	63,08%	45	21,03%
Rososz	99	24	24,24%	59	59,59%	16	16,16%
Ruda	56	11	19,64%	33	58,92%	12	21,43%
Rynek	73	17	23,29%	41	56,16%	15	20,55%
Rząśnik Majdan	90	23	25,56%	47	52,22%	20	22,22%
Rząśnik Szlachecki	127	29	22,83%	72	56,69%	26	20,47%
Rząśnik Włociański	124	33	26,61%	69	55,64%	22	17,74%
Trynosy	80	20	25,00%	34	42,50%	26	32,50%
Trynosy Osiedle	248	38	15,32%	135	54,43%	75	30,24%
Ulasek	80	15	18,75%	42	52,50%	23	28,75%

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Sołectwo	Liczba ludności	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Udział (%) ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle populacji gminy	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Udział (%) ludności w wieku produkcyjnym w ogóle populacji gminy	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle populacji gminy
Wąsewo	591	108	18,27%	358	60,57%	125	21,15%
Wąsewo Kolonia	119	30	25,21%	63	52,94%	26	21,85%
Wąsewo Lachowiec	42	9	21,43%	27	64,28%	6	14,29%
Wysocze	213	33	15,49%	135	63,38%	45	21,13%
Zastawie	235	42	17,87%	146	62,12%	47	20,00%
Zgorzałowo	133	20	15,04%	84	63,15%	29	21,80%
Gmina Wąsewo	4534	884	19,50%	2689	59,30%	961	21,20%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

Rysunek 2. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

W celu jeszcze bardziej precyzyjnego określenia ewentualnego problemu demograficznego zastosowano wskaźnik obciążenia demograficznego. Omawiany wskaźnik rozumiany jest ludność w wieku nieprodukcyjnym (suma ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Pod tym względem najgorszą sytuację w odniesieniu do średniej obserwuje się w sołectwie Trynosy.

Tabela 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego

Sołectwo	Wskaźnik obciążenia demograficznego
Bagatele	56,3
Bartosy	78,7
Brzezienko	58,8
Brudki Nowe	82,5
Brudki Stare	65,2
Choiny	53,3
Grądy	58,2
Grębki	51,2
Czesin	77,6
Dalekie	97,6
Jarząbka	86,4
Króle	70,0
Majdan Suski	65,7
Mokrylas	57,8
Modlinek	70,5
Przedświt	73,9
Przyborowie	58,5
Rososz	67,8
Ruda	69,7
Rynek	78,0
Rząśnik Majdan	91,5
Rząśnik Szlachecki	76,4
Rząśnik Włościański	79,7
Trynosy	135,3
Trynosy Osiedle	83,7
Ulasek	90,5
Wąsewo	65,1
Wąsewo Kolonia	88,9
Wąsewo Lachowiec	55,6
Wysocze	57,8
Zastawie	61,0
Zgorzałowo	58,3
Gmina Wąsewo	68,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

Bezrobocie

Wysoki poziom bezrobocia może być generatorem pojawienia się innych problemów społecznych. Największą grupę zarejestrowanych bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym stanowią mieszkańcy sołectwa Trynosy, Ruda i Wąsewo. Również

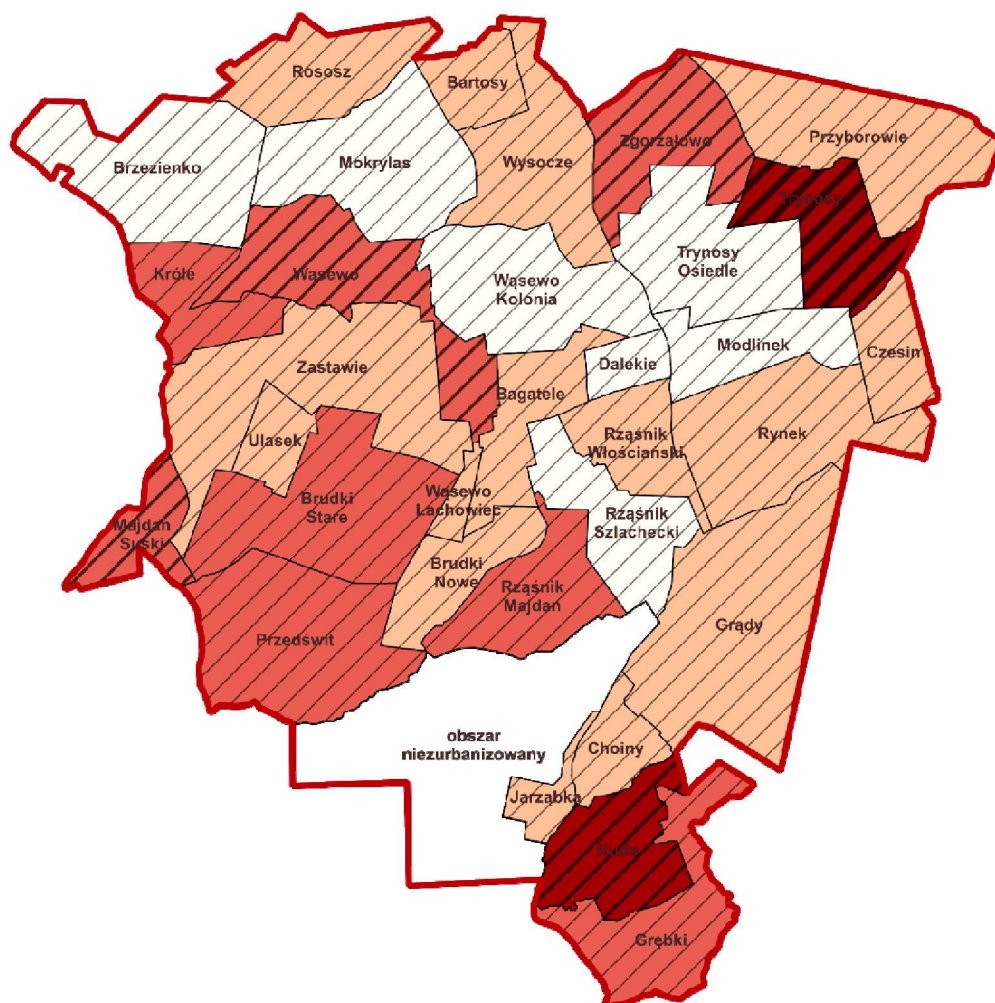
we wskazanych sołectwach jest najwięcej bezrobotnych kobiet w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Tabela 3. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych, w tym bezrobotnych kobiet w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku (stan na grudzień 2015 roku)

Sołectwo	Bezrobotni zarejestrowani na 100 osób w wieku produkcyjnym	Bezrobotne kobiety na 100 osób w wieku produkcyjnym
Bagatele	3,75	2,50
Bartosy	4,26	0,00
Brzezienko	0,00	0,00
Brudki Nowe	7,50	2,50
Brudki Stare	8,02	4,28
Choiny	6,67	3,33
Grądy	7,36	3,68
Grębki	11,63	4,65
Czesin	4,08	2,04
Dalekie	2,44	0,00
Jarząbka	4,55	0,00
Króle	10,00	5,00
Majdan Suski	8,57	8,57
Mokrylas	0,00	0,00
Modlinek	0,00	0,00
Przedświt	10,30	5,45
Przyborowie	5,19	4,44
Rososz	5,08	1,69
Ruda	15,15	9,09
Rynek	4,88	4,88
Rząśnik Majdan	8,51	4,26
Rząśnik Szlachecki	2,78	1,39
Rząśnik Włociański	5,80	5,80
Trynosy	41,18	29,41
Trynosy Osiedle	0,74	0,00
Ulasek	7,14	4,76
Wąsewo	14,53	8,94
Wąsewo Kolonia	1,59	0,00
Wąsewo Lachowiec	3,70	3,70
Wysocze	6,67	1,48
Zastawie	5,48	4,11
Zgorzałowo	9,52	8,33
Gmina Wąsewo	7,30	4,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej

Rysunek 3. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych, w tym bezrobotnych kobiet w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku (stan na grudzień 2015 roku)

Legenda

Bezrobotne kobiety na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Bezrobotni zarejestrowani na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	granica gminy
0,00 - 8,00	0,00 - 2,78	obszar nieurbanizowany
8,01 - 14,00	2,79 - 7,50	
14,01 - 20,00	7,51 - 15,00	
20,01 - 29,41	15,01 - 41,18	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej

Analizie poddano także liczbę osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wspomniany wskaźnik najwyższe wartości osiągnął w sołectwach Trynósy, Jarzabka, Choiny i Wąsewo.

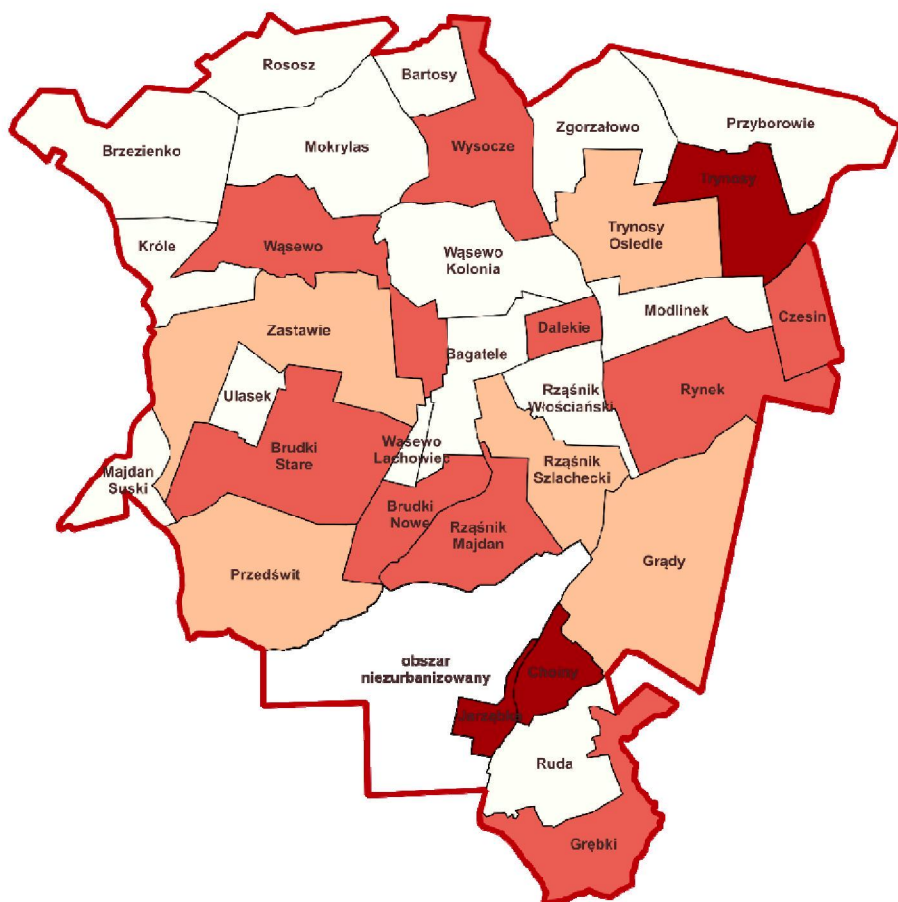
PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Tabela 4. Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku (stan na grudzień 2015 roku)

Sołectwo	Bezrobotni powyżej 50 roku życia na 100 osób w wieku produkcyjnym
Bagatele	0.00
Bartosy	0.00
Brzezienko	0.00
Brudki Nowe	2.50
Brudki Stare	2.14
Choiny	3.33
Grądy	0.61
Grębki	2.33
Czesin	0.00
Dalekie	2.44
Jarząbka	4.55
Króle	0.00
Majdan Suski	0.00
Mokrylas	0.00
Modlinek	0.00
Przedświt	0.61
Przyborowie	0.00
Rososz	0.00
Ruda	0.00
Rynek	2.44
Rząśnik Majdan	2.13
Rząśnik Szlachecki	1.39
Rząśnik Włosciański	0.00
Trynosy	5.88
Trynosy Osiedle	0.74
Ulasek	0.00
Wąsewo	2.79
Wąsewo Kolonia	0.00
Wąsewo Lachowiec	0.00
Wysocze	2.22
Zastawie	1.37
Zgorzałowo	0.00
Gmina Wąsewo	1.20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej

Rysunek 4. Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku (stan na grudzień 2015 roku)

Legenda

- Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- zjawisko nie występuje
 - 0,00 - 1,39
 - 1,40 - 3,00
 - 3,01 - 5,90
- ▭ granica gminy
- ▭ obszar niezurbanizowany

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej

Ostatnim analizowanym wskaźnikiem związanym ze zjawiskiem bezrobocia jest bezrobocie długotrwałe. Najwięcej osób długotrwałe bezrobotnych stanowią mieszkańcy Trynosów, Króli i Wąsewa.

Tabela 5. Liczba długotrwałe bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku (stan na grudzień 2015 roku)

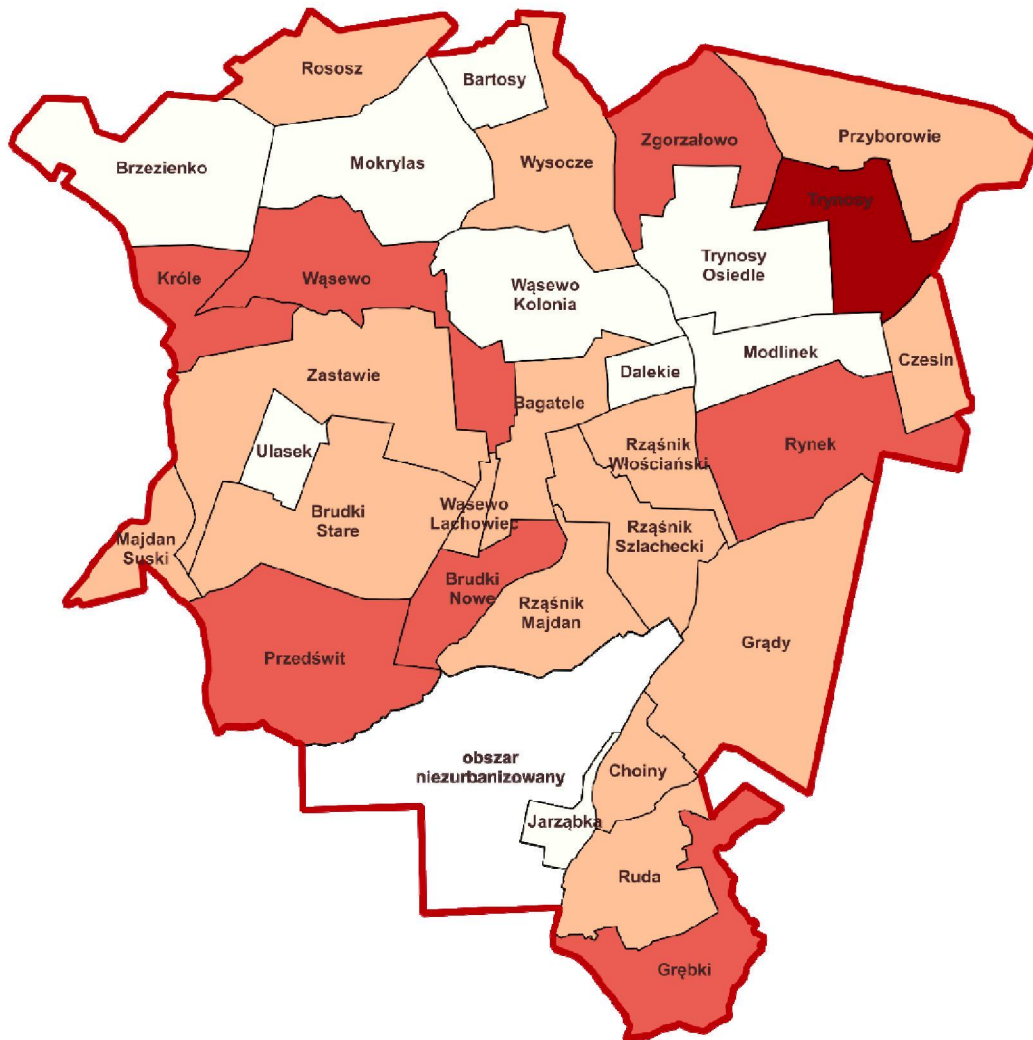
Sołectwo	Długotrwałe bezrobotni na 100 osób w wieku produkcyjnym
Bagatele	2,50

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Sołectwo	Długotrwanie bezrobotni na 100 osób w wieku produkcyjnym
Bartosy	0.00
Brzezienko	0.00
Brudki Nowe	5.00
Brudki Stare	3.74
Choiny	3.33
Grądy	4.29
Grębki	6.98
Czesin	2.04
Dalekie	0.00
Jarząbka	0.00
Króle	10.00
Majdan Suski	2.86
Mokrylas	0.00
Modlinek	0.00
Przedświt	4.85
Przyborowie	2.22
Rososz	1.69
Ruda	3.03
Rynek	4.88
Rząśnik Majdan	2.13
Rząśnik Szlachecki	2.78
Rząśnik Włościański	1.45
Trynosy	23.53
Trynosy Osiedle	0.00
Ulasek	0.00
Wąsewo	8.94
Wąsewo Kolonia	0.00
Wąsewo Lachowiec	3.70
Wysocze	3.70
Zastawie	3.42
Zgorzałowo	5.95
Gmina Wąsewo	3.87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej

Rysunek 5. Liczba długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku (stan na grudzień 2015 roku)

Legenda

- Liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- granica gminy
 obszar niezurbanizowany
- zjawisko nie występuje
 0,00 - 4,29
 4,30 - 10,00
 10,01 - 23,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej

Pomoc społeczna

Działania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie (GOPS). Do nadrzędnych obowiązków pracowników instytucji należy realizacja zleceń z budżetu wojewódzkiego oraz zadań własnych Gminy. Ośrodek pomocy społecznej transferuje otrzymane środki finansowe dla osób i rodzin objętych programem wsparcia.

Wśród najważniejszych powodów przyznawania świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku należy wymienić ubóstwo i niepełnosprawność.

Pod względem liczby osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców najczęściej korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa było w Majdanie Suski i w Brudkach Nowych.

Kolejnym powodem przyznawania świadczeń pomocy społecznej jest niepełnosprawność. Najwięcej osób pobierających świadczenia w przeliczeniu na 100 mieszkańców było w sołectwach Majdan Suski i Trynosy Osiedle.

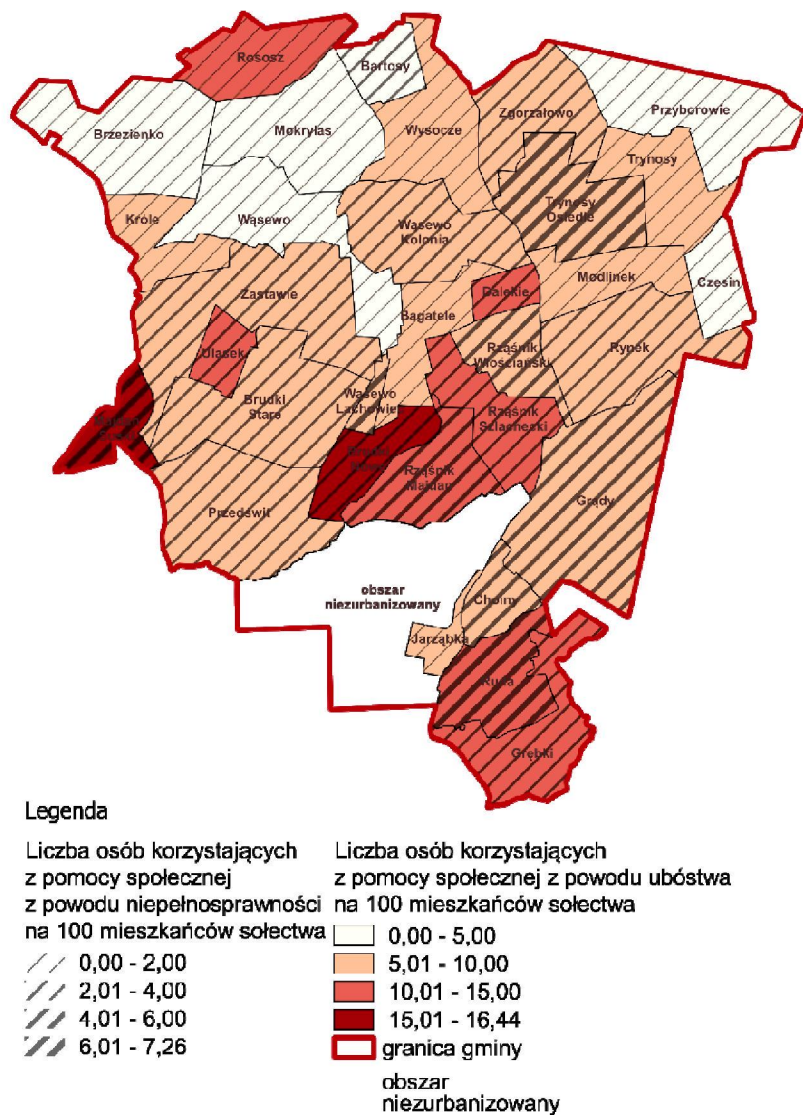
PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Tabela 6. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej według przyczyny w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku (stan na grudzień 2015 roku)

Sołectwo	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100
Bagatele	6,40	0,80
Bartosy	4,76	2,38
Brzezienko	3,37	1,92
Brudki Nowe	16,44	2,74
Brudki Stare	6,80	3,24
Choiny	6,52	4,35
Grądy	5,79	4,13
Grębki	10,77	3,08
Czesin	3,45	0,00
Dalekie	12,35	2,47
Jarząbka	7,32	0,00
Króle	5,88	1,47
Majdan Suski	15,52	6,90
Mokrylas	2,48	0,00
Modlinek	8,00	0,00
Przedświt	7,67	2,79
Przyborowie	1,40	0,93
Rososz	14,14	0,00
Ruda	12,50	7,14
Rynek	8,22	2,74
Rząśnik Majdan	12,22	4,44
Rząśnik Szlachecki	11,02	2,36
Rząśnik Włociański	8,87	4,84
Trynosy	7,50	1,25
Trynosy Osiedle	9,68	7,26
Ulasek	11,25	3,75
Wąsewo	2,20	1,52
Wąsewo Kolonia	5,88	2,52
Wąsewo Lachowiec	9,52	7,14
Wysocze	5,16	0,47
Zastawie	5,53	3,40
Zgorzałowo	6,02	2,26
Gmina Wąsewo	6,57	2,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Wąsewie

Rysunek 6. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej według przyczyny w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku (stan na grudzień 2015 roku)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Wąsewie

Inne zjawiska kryzysowe

Analizie poddano także liczbę wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe. Ich znaczny odsetek mógłby wskazywać na istnienie patologii społecznych takich jak znaczna grupa osób uzależnionych np. od alkoholu. W 2015 roku skierowania na leczenie odwykowe odnotowano w Brudkach Starych, Grądach i w Wąsewie.

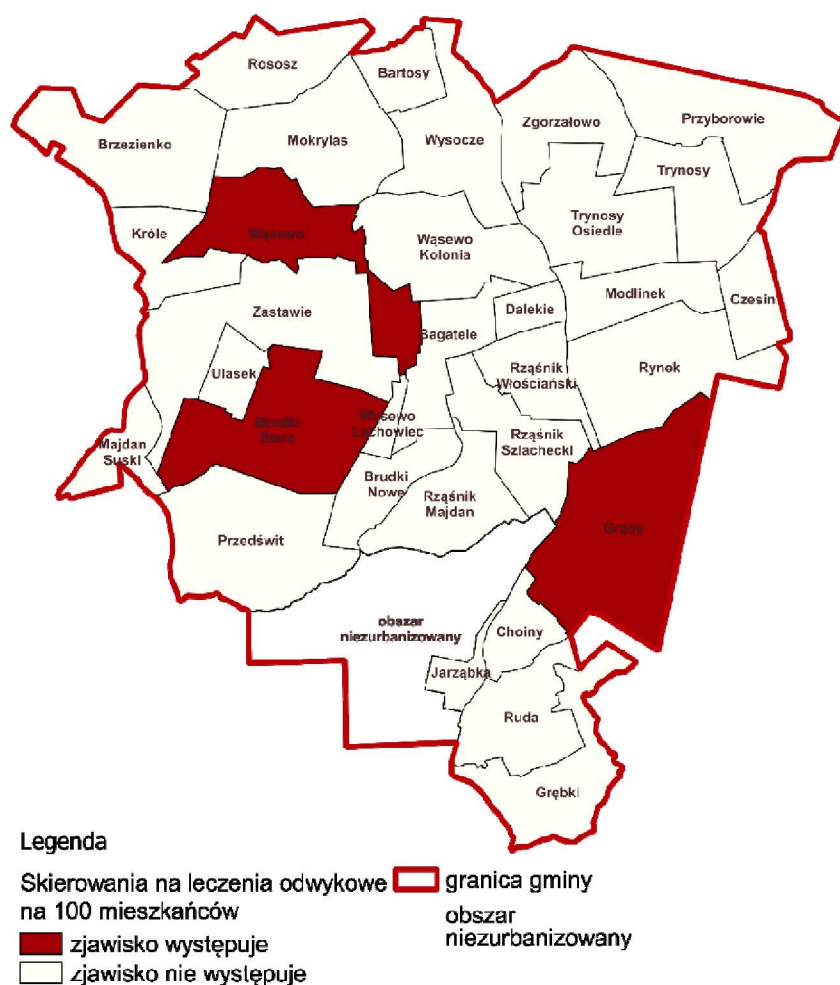
PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Tabela 7. Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku (stan na grudzień 2015 roku)

Sołectwo	Skierowania na leczenia odwykowe na 100 mieszkańców
Bagatele	0,00
Bartosy	0,00
Brzezienko	0,00
Brudki Nowe	0,00
Brudki Stare	0,65
Choiny	0,00
Grądy	0,41
Grębki	0,00
Czesin	0,00
Dalekie	0,00
Jarząbka	0,00
Króle	0,00
Majdan Suski	0,00
Mokrylas	0,00
Modlinek	0,00
Przedświt	0,00
Przyborowie	0,00
Rososz	0,00
Ruda	0,00
Rynek	0,00
Rząśnik Majdan	0,00
Rząśnik Szlachecki	0,00
Rząśnik Włociański	0,00
Trynosy	0,00
Trynosy Osiedle	0,00
Ulasek	0,00
Wąsewo	0,17
Wąsewo Kolonia	0,00
Wąsewo Lachowiec	0,00
Wysocze	0,00
Zastawie	0,00
Zgorzałowo	0,00
Gmina Wąsewo	0,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

Rysunek 7. Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

Kolejnym wskaźnikiem, którym posłużono się do scharakteryzowania sfery społecznej jest liczba wniosków złożonych w ramach Programu 500+ na pierwsze dziecko, gdzie kryterium przyznawania świadczenia jest poziom dochodów. Najwięcej świadczeń 500+ w przeliczeniu na 100 mieszkańców złożono w Rząśniku Włociańskim, Wąsowie Koloni i w sołectwie Rynek.

Tabela 8. Liczba wniosków złożonych w ramach Programu 500+ na pierwsze dziecko w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 roku (stan na grudzień 2016 roku)

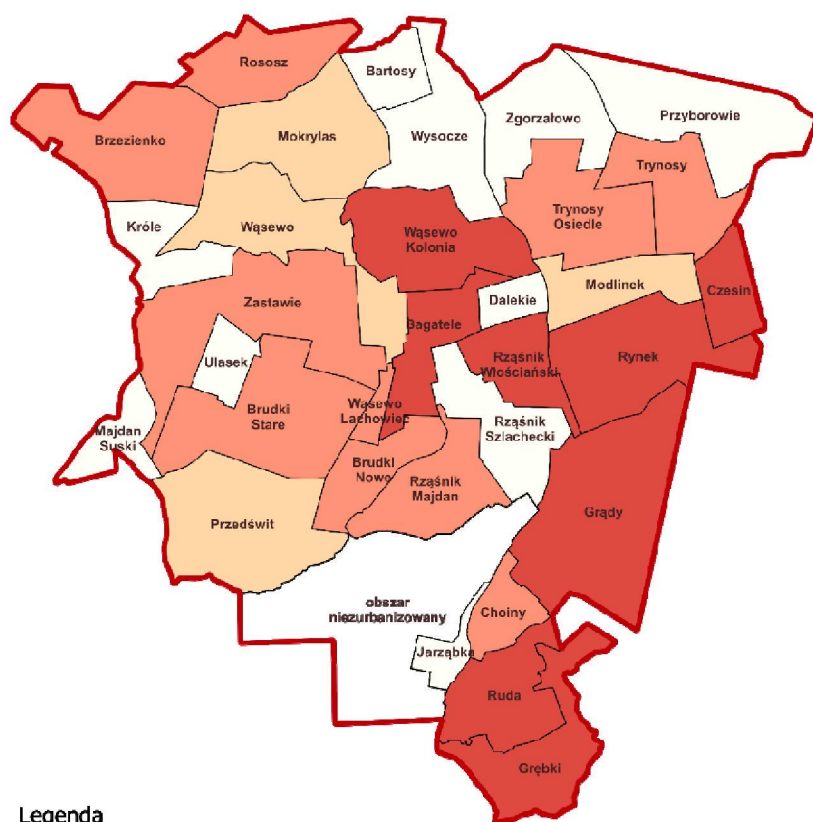
Sołectwo	Liczba wniosków złożonych w ramach Programu 500+ na 100 mieszkańców
Bagatele	3,20
Bartosy	0,00
Brzezienko	2,40

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Sołectwo	Liczba wniosków złożonych w ramach Programu 500+ na 100 mieszkańców
Brudki Nowe	2,74
Brudki Stare	2.27
Choiny	2.17
Grądy	3.72
Grębki	3.08
Czesin	3.45
Dalekie	0.00
Jarząbka	0.00
Króle	0.00
Majdan Suski	0.00
Mokrylas	1.86
Modlinek	1.33
Przedświt	1.05
Przyborowie	0.93
Rososz	2.02
Ruda	3.57
Rynek	4.11
Rząśnik Majdan	2.22
Rząśnik Szlachecki	0.00
Rząśnik Włociański	4.84
Trynosy	2.50
Trynosy Osiedle	2.82
Ulasek	0.00
Wąsewo	1.69
Wąsewo Kolonia	4.20
Wąsewo Lachowiec	2.38
Wysocze	0.94
Zastawie	2.55
Zgorzałowo	0.00
Gmina Wąsewo	1.99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

Rysunek 8. Liczba wniosków złożonych w ramach Programu 500+ na pierwsze dziecko w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 roku (stan na grudzień 2016 roku)

Legenda

Liczba wniosków o przyznanie świadczeń 500+ na 100 mieszkańców sołectwa (kryterium dochodowe na 1 dziecko) granica gminy

obszar nieurbanizowany

0,00 - 0,99
1,00 - 1,99
2,00 - 2,99
3,00 - 4,90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

3.2. SFERA GOSPODARCZA

Do opisu stanu sfery gospodarczej posłużono się liczbą działalności gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten najwyższe wartości osiągnął w Wąsewie i w Grębkach.

Tabela 9. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku (stan na grudzień 2015 roku)

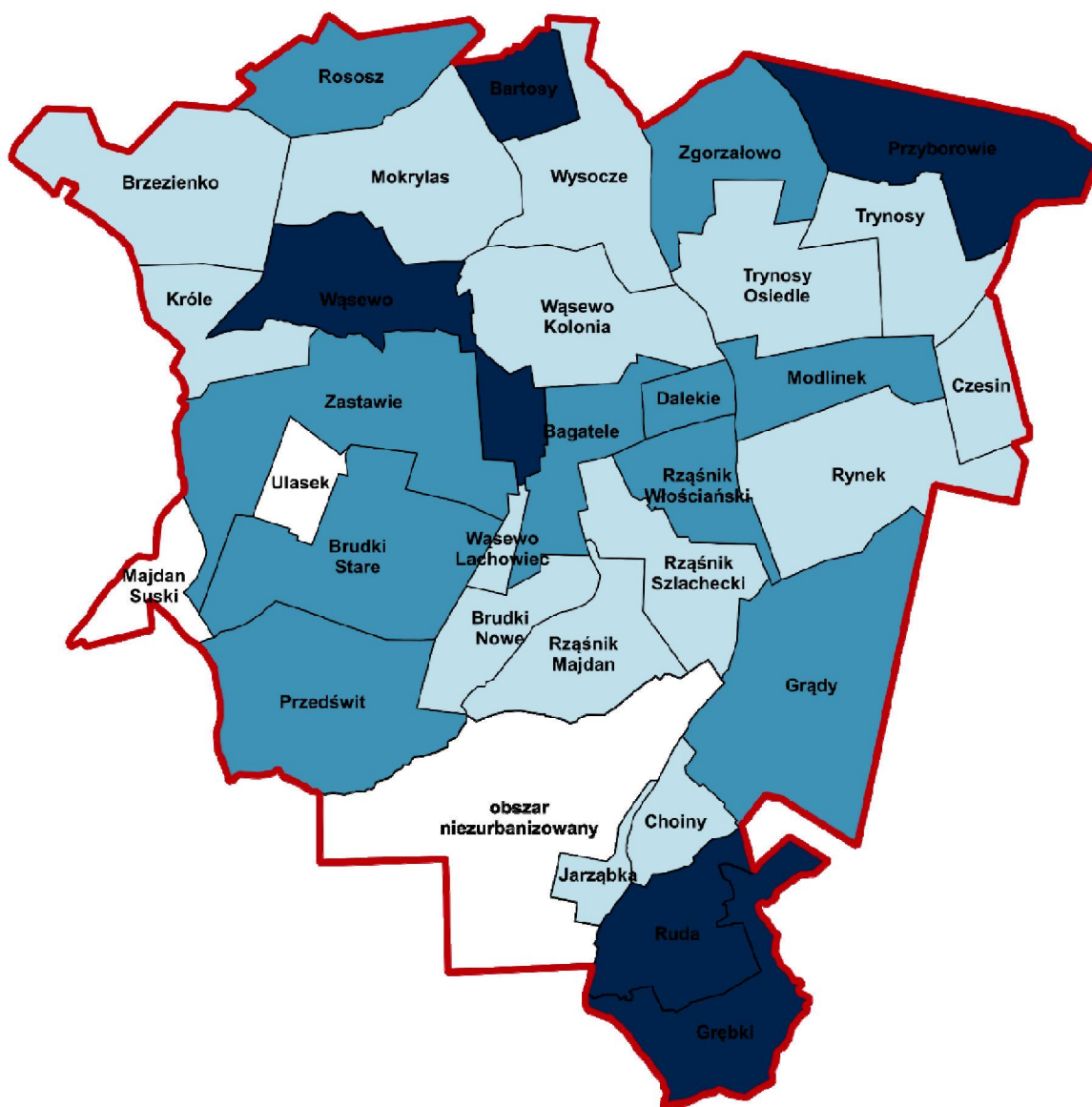
Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
Bagatele	4,00

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
Bartosy	5.95
Brzezienko	1.44
Brudki Nowe	2.74
Brudki Stare	4.85
Choiny	2.17
Grądy	4.55
Grębki	6.15
Czesin	1.15
Dalekie	3.70
Jarząbka	2.44
Króle	1.47
Majdan Suski	0.00
Mokrylas	1.24
Modlinek	4.00
Przedświt	3.48
Przyborowie	5.14
Rososz	3.03
Ruda	5.36
Rynek	2.74
Rząśnik Majdan	1.11
Rząśnik Szlachecki	2.36
Rząśnik Włociański	3.23
Trynosy	1.25
Trynosy Osiedle	1.21
Ulasek	0.00
Wąsewo	7.11
Wąsewo Kolonia	1.68
Wąsewo Lachowiec	2.38
Wysocze	1.41
Zastawie	3.83
Zgorzałowo	3.76
Gmina Wąsewo	3.53

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

Rysunek 9. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku (stan na grudzień 2015 roku)

Legenda

Liczba działalności gospodarczych na 100 mieszkańców sołectwa

- brak działalności gospodarczych
- 0,01 - 3,00
- 3,01 - 5,00
- 5,01 - 7,11

granica gminy

obszar nieurbanizowany

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

3.3. SFERA GOSPODARCZO – PRZESTRZENNO - ŚRODOWISKOWA

Budynki, których najważniejszym źródłem ciepła jest węgiel mogą negatywnie oddziaływać na jakość powietrza atmosferycznego. Budynki takie zlokalizowane są na terenie sołectw Trynosy i Trynosy – Osiedle.

Tabela 10. Budynki użyteczności publicznej ogrzewane węglem na 100 mieszkańców (stan na grudzień 2015 roku)

Sołectwo	Budynki użyteczności publicznej ogrzewane węglem	Budynki użyteczności publicznej	Budynki użyteczności publicznej ogrzewane węglem na 100 budynków użyteczności publicznej
Bagatele	0	0	0
Bartosy	0	0	0
Brzezenko	0	1	0
Brudki Nowe	0	0	0
Brudki Stare	0	1	0
Choiny	0	0	0
Grądy	0	0	0
Grębki	0	0	0
Czesin	0	0	0
Dalekie	0	0	0
Jarząbka	0	0	0
Króle	0	0	0
Majdan Suski	0	1	0
Mokrylas	0	0	0
Modlinek	0	0	0
Przedświt	0	0	0
Przyborowie	0	1	0
Rososz	0	0	0
Ruda	0	0	0
Rynek	0	0	0
Rząśnik Majdan	0	0	0
Rząśnik Szlachecki	0	0	0
Rząśnik Włociański	0	1	0
Trynosy	1	1	100,00
Trynosy Osiedle	1	1	100,00
Ulasek	0	0	0
Wąsewo	0	6	0
Wąsewo Kolonia	0	0	0
Wąsewo Lachowiec	0	0	0

Sołectwo	Budynki użyteczności publicznej ogrzewane węglem	Budynki użyteczności publicznej	Budynki użyteczności publicznej ogrzewane węglem na 100 budynków użyteczności publicznej
Wysocze	0	0	0
Zastawie	0	0	0
Zgorzałowo	0	0	0
Gmina Wąsewo	2	15	13,33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

Najmniejsza masa selektywnie zebranych odpadów w ich ogólnej liczbie odnotowuje się w sołectwach Grądy, Mokrylas, Brudki Stare. Wskaźnik ten pokazuje niski stopień edukacji ekologicznej części mieszkańców i trudności z przyzwyczajeniem do selektywnego zbierania odpadów.

Tabela 11. Szacunkowa masa selektywnie zebranych odpadów w ogólnej liczbie odpadów (stan na grudzień 2015 roku)

Sołectwo	Szacunkowa masa (Mg) selektywnie zebranych odpadów w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Bagatele	4,28
Bartosy	4,10
Brzezienko	1,49
Brudki Nowe	4,72
Brudki Stare	3,01
Choiny	4,53
Grądy	4,95
Grębki	5,43
Czesin	12,85
Dalekie	3,41
Jarząbka	3,52
Króle	4,13
Majdan Suski	4,40
Mokrylas	2,09
Modlinek	9,52
Przedświt	4,44
Przyborowie	4,45
Rososz	4,21
Ruda	4,78
Rynek	4,25
Rząśnik Majdan	4,91

Rząśnik Szlachecki	4,45
Rząśnik Włociański	1,42
Trynosy	4,04
Trynosy Osiedle	4,56
Ulasek	4,68
Wąsewo	4,92
Wąsewo Kolonia	3,96
Wąsewo Lachowiec	4,35
Wysocze	4,21
Zastawie	4,05
Zgorzałowo	4,70
Gmina Wąsewo	4,90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

Kolejnym wskaźnikiem pokazującym stan kryzysowy jest emisja CO₂ [Mg CO₂] na 100 mieszkańców z budynków użyteczności publicznej. Został on obliczony na potrzeby inwentaryzacji w zakresie ochrony środowiska (w tym stanu zanieczyszczenia środowiska CO₂) – wskazanymi danymi z inwentaryzacji dysponuje Urząd Gminy. Największa ilość dwutlenku węgla emitowana jest na terenie sołectw Rząśnik Włociański oraz Wąsewo.

Tabela 12. Emisja CO₂ z budynków użyteczności publicznej na 100 mieszkańców (stan na grudzień 2015 roku)

Sołectwo	Emisja CO ₂ [Mg CO ₂]	Emisja CO ₂ [Mg CO ₂] na 100 mieszkańców
Brzezienko	6,61	3,18
Grądy	15,18	12,24
Majdan Suski	1,37	2,36
Przyborowie	7	3,27
Trynosy	2,6	3,25
Trynosy - Osiedle	6,41	2,58
Wąsewo	75,43	12,76
Gmina Wąsewo	114,6	2,52

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

4. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Granice obszaru zdegradowanego zostały wyznaczone na podstawie analizy wskaźników w sferze społecznej oraz w sferze gospodarczo – przestrzenno – środowiskowej. Poniższa zbiorcza tabela zawiera przegląd wszystkich wskaźników dla poszczególnych sołectw. Czerwonymi polami zaznaczono te wartości wskaźników, które ulegają negatywnemu odchyleniu od średniej dla całej gminy Wąsewo.

Tabela 13. Zbiorcze zestawienie wszystkich wskaźników dla poszczególnych sołectw z odniesieniem do średniej gminnej

Sołectwo	Liczba ludności	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji gminy	Wskaźnik obciążenia demograficznego	Bezrobotni zarejestrowani na 100 osób w wieku produkcyjnym	Bezrobotne kobiety na 100 osób w wieku produkcyjnym	Bezrobotni powyżej 50 roku życia na 100 osób w wieku produkcyjnym	Długo trwale bezrobotni na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100	Skierowania na leczenie odwykowe na 100	Liczba wniosków złożonych w ramach Programu 500+ na 100	Liczba działalności gospodarczych na 100	Budynki użyteczności publicznej ogrzewane węglem na 100 budynków użyteczności publicznej	Szacunkowa masa (Mg) selektywnie zebranych odpadów w przeliczeniu na 100 mieszkańcó	Emisja CO ₂ [Mg CO ₂] na 100 mieszkańcó
Bagatele	125	16,80 %	56,3	3,75	2,5	0	2,5	6,4	0,8	0	3,2	4	0	4,28	0
Bartosy	84	16,67 %	78,7	4,26	0	0	0	4,76	2,38	0	0	5,95	0	4,1	0
Brzezienko	208	21,63 %	58,8	0	0	0	0	3,37	1,92	0	2,4	1,44	0	1,49	3,18
Brudki Nowe	73	12,33 %	82,5	7,5	2,5	2,5	5	16,44	2,74	0	2,74	2,74	0	4,72	0
Brudki Stare	309	18,12 %	65,2	8,02	4,28	2,14	3,74	6,8	3,24	0,65	2,27	4,85	0	3,01	0
Choiny	46	23,91 %	53,3	6,67	3,33	3,33	3,33	6,52	4,35	0	2,17	2,17	0	4,53	0
Grądy	242	20,25 %	58,2	7,36	3,68	0,61	4,29	5,79	4,13	0,41	3,72	4,55	0	4,95	12,24
Grębki	65	21,54 %	51,2	11,63	4,65	2,33	6,98	10,77	3,08	0	3,08	6,15	0	5,43	0
Czesin	87	21,84 %	77,6	4,08	2,04	0	2,04	3,45	0	0	3,45	1,15	0	12,85	0
Dalekie	81	19,75 %	97,6	2,44	0	2,44	0	12,35	2,47	0	0	3,7	0	3,41	0
Jarząbka	41	29,27 %	86,4	4,55	0	4,55	0	7,32	0	0	0	2,44	0	3,52	0
Króle	68	27,94 %	70	10	5	0	10	5,88	1,47	0	0	1,47	0	4,13	0
Majdan Suski	58	20,69 %	65,7	8,57	8,57	0	2,86	15,52	6,9	0	0	0	0	4,4	2,36
Mokrylas	161	21,12 %	57,8	0	0	0	0	2,48	0	0	1,86	1,24	0	2,09	0

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Modlinek	75	13,33 %	70,5	0	0	0	0	8	0	0	1,33	4	0	9,52	0
Przedświt	287	21,60 %	73,9	10,3	5,45	0,61	4,85	7,67	2,79	0	1,05	3,48	0	4,44	0
Przyborowie	214	21,03 %	58,5	5,19	4,44	0	2,22	1,4	0,93	0	0,93	5,14	0	4,45	3,27
Rososz	99	16,16 %	67,8	5,08	1,69	0	1,69	14,14	0	0	2,02	3,03	0	4,21	0
Ruda	56	21,43 %	69,7	15,15	9,09	0	3,03	12,5	7,14	0	3,57	5,36	0	4,78	0
Rynek	73	20,55 %	78	4,88	4,88	2,44	4,88	8,22	2,74	0	4,11	2,74	0	4,25	0
Rząśnik Majdan	90	22,22 %	91,5	8,51	4,26	2,13	2,13	12,22	4,44	0	2,22	1,11	0	4,91	0
Rząśnik Szlachetki	127	20,47 %	76,4	2,78	1,39	1,39	2,78	11,02	2,36	0	0	2,36	0	4,45	0
Rząśnik Włosciański	124	17,74 %	79,7	5,8	5,8	0	1,45	8,87	4,84	0	4,84	3,23	0	1,42	0
Trynosy	80	32,50 %	135,3	41,18	29,41	5,88	23,53	7,5	1,25	0	2,5	1,25	100	4,04	3,25
Trynosy Osiedle	248	30,24 %	83,7	0,74	0	0,74	0	9,68	7,26	0	2,82	1,21	100	4,56	2,58
Ulasek	80	28,75 %	90,5	7,14	4,76	0	0	11,25	3,75	0	0	0	0	4,68	0
Wąsewo	591	21,15 %	65,1	14,53	8,94	2,79	8,94	2,2	1,52	0,17	1,69	7,11	0	4,92	12,76
Wąsewo Kolonia	119	21,85 %	88,9	1,59	0	0	0	5,88	2,52	0	4,2	1,68	0	3,96	0
Wąsewo Lachowiec	42	14,29 %	55,6	3,7	3,7	0	3,7	9,52	7,14	0	2,38	2,38	0	4,35	0
Wysocze	213	21,13 %	57,8	6,67	1,48	2,22	3,7	5,16	0,47	0	0,94	1,41	0	4,21	0
Zastawie	235	20,00 %	61	5,48	4,11	1,37	3,42	5,53	3,4	0	2,55	3,83	0	4,05	0
Zgorzałowo	133	21,80 %	58,3	9,52	8,33	0	5,95	6,02	2,26	0	0	3,76	0	4,7	0
Gmina Wąsewo	4534	21,20 %	68,6	7,3	4,29	1,2	3,87	6,57	2,6	0,09	1,99	3,53	13,33	4,9	2,52

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

W sumie analizie poddano 10 wskaźników w sferze społecznej i 4 wskaźniki w pozostałych sferach. Przyjęto, że o degradacji można mówić w tych sołectwach, w których minimum 5 wskaźników w sferze społecznej oraz minimum 2 wskaźniki w pozostałych sferach ulegają negatywnemu odchyleniu od średniej dla Gminy Wąsewo. Granica 5 wskaźników dla sfery społecznej i 2 wskaźników dla pozostałych sfer została tak wyznaczona, ponieważ liczby te stanowią dokładnie połowę wszystkich analizowanych wskaźników odpowiednio dla sfery społecznej i pozostałych sfer.

Tabela 14. Podsumowanie analizy wskaźnikowej

Sołectwo	Wskaźniki sfery społecznej	Wskaźniki w sferze gospodarczo - przestrzenno - środowiskowej
Bagatele	1	0
Bartosy	1	0
Brzezenko	2	2
Brudki Nowe	7	1
Brudki Stare	6	0
Choiny	4	1
Grądy	5	2
Grębki	8	1
Czesin	3	2
Dalekie	3	0
Jarząbka	4	1
Króle	5	1
Majdan Suski	4	1
Mokrylas	1	1
Modlinek	2	1
Przedświt	7	1
Przyborowie	1	1
Rososz	2	1
Ruda	7	0
Rynek	7	1
Rząśnik Majdan	7	2
Rząśnik Szlachecki	3	1
Rząśnik Włociański	5	1
Trynosy	7	3
Trynosy Osiedle	5	3
Ulasek	5	1
Wąsewo	6	2
Wąsewo Kolonia	3	1
Wąsewo Lachowiec	3	1
Wysocze	2	1
Zastawie	3	0
Zgorzałowo	4	0

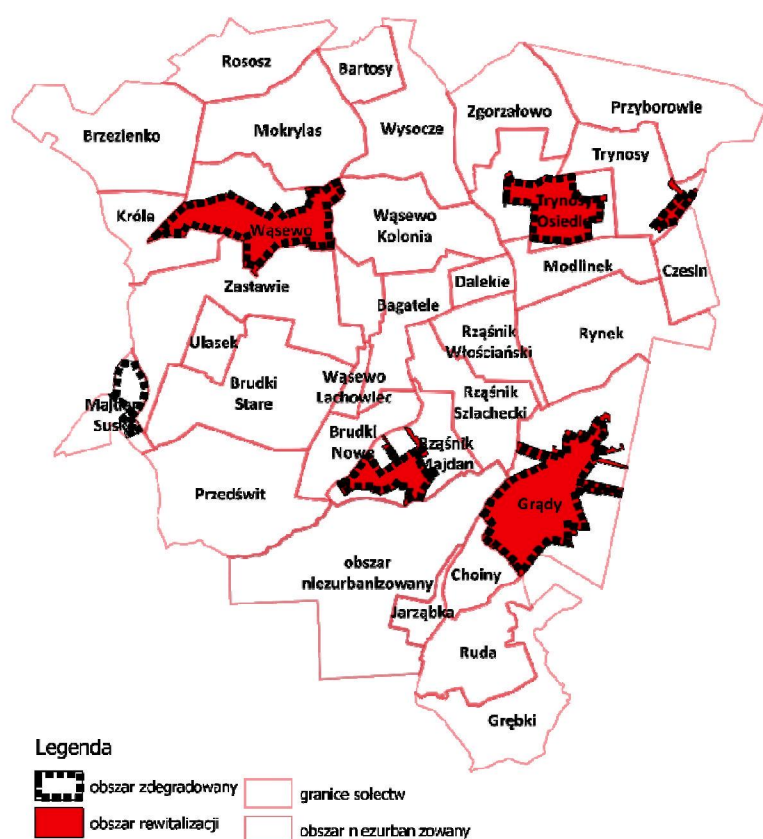
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wąsewie

Zastosowanie omówionej metodologii delimitacji obszaru zdegradowanego doprowadziło do jego wyznaczenia. W skład obszaru zdegradowanego weszły następujące sołectwa: Grądy, Rząśnik Majdan, Trynosy, Trynosy Osiedle i Wąsewo. Tak wyznaczony obszar jest zamieszkiwany przez 1251 osób, co stanowi 27,6% populacji gminy Wąsewo, zajmuje powierzchnię 2326,3 ha, co stanowi 19,5% powierzchni Gminy.

Zgodnie z limitami liczby mieszkańców i powierzchni obszaru rewitalizacji zapisanymi w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku wyznaczony obszar zdegradowany może być w całości wpisany jako obszar rewitalizacji. Zatem należy przyjąć, że obszar rewitalizacji utworzą następujące podobszary:

- Podobszar I składający się z sołectwa Wąsewo,
- Podobszar II, w skład którego wchodzi sołectwo Grądy,
- Podobszar III, w którym znajduje się sołectwo Trynosy,
- Podobszar IV utworzony przez sołectwo Trynosy Osiedle,
- Podobszar V, który tworzy Rząśnik Majdan.

Rysunek 10. Obszar rewitalizacji w gminie Wąsewo

Źródło: opracowanie własne

5. POGŁĘBIONA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

Ze względu na to, że w sołectwach tworzących obszar rewitalizacji zdiagnozowano podobne problemy postanowiono scharakteryzować obszar rewitalizacji jako całość. Miejscami, w szczególnych przypadkach wskazano jedynie cechy charakterystyczne w sposób szczególny charakteryzujące dany podobszar (sołectwo).

Jednym z sołectw współtworzącą obszar rewitalizacji jest Wąsewo będące głównym ośrodkiem administracyjnym i siedzibą władz Gminy Wąsewo. Wąsewo jest największą miejscowością w gminie. Na jej terenie funkcjonuje Zespół Placówek Oświatowych w skład, którego wchodzi Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II, Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica oraz przedszkole. Ważną usługą edukacyjną zlokalizowaną na obszarze rewitalizacji jest Niepubliczna Szkoła Podstawowa i punkt przedszkolny we wsi Trynosy - Osiedle. W kontekście zidentyfikowanych problemów społecznych potencjałem, który może doprowadzić do minimalizowania zjawisk kryzysowych są instytucje świadczące usługi społeczne funkcjonujące na obszarze rewitalizacji. Pierwszą z nich jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizujący projekty pomocowe służące wsparciu potencjału polityki społecznej na poziomie lokalnym. Drugą Klub Pracy działający przy Urzędzie Gminy w Wąsewie, którego celem jest aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, umożliwienie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy nabycie nowych umiejętności, wsparcie przy znalezieniu zatrudnienia, jak również organizacja szkoleń i zajęć o charakterze zawodowym. Klub działa na podstawie Porozumienia podpisanego między Wójtem Gminy Wąsewo, a Dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej. Obok Klubu Pracy potencjalnie ważnym dla przezwyciężenia kryzysu może być działanie na terenie miejscowości Wąsewa placówki Ośrodka Doradztwa Rolniczego i Stowarzyszenie - Ziemia Wąsewska. Wspomniane organizacje pozarządowe są lub mogą stać się potencjalnymi partnerami realizacji przedsięwzięć. Instytucje takie jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej czy Gminna Biblioteka Publiczna mogą nawiązywać współpracę w organizacjami pozarządowymi, ponieważ często mają bliższy kontakt i częstsze możliwości współpracy z organizacjami. Jest to bardzo istotne z uwagi na to, że po 2020 roku filarem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą stanowiły partnerstwa publiczno-prywatne.

Ważnym elementem lokalnego życia, który może stymulować aktywność mieszkańców i wpływać na poziom aktywizacji mieszkańców jest Parafia pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Wąsewie oraz działający obok niej chór parafialny w Wąsewie. Dla realizacji przedsięwzięć wpływających na poziom rozwoju mieszkańców Gminy partnerem, którego można włączyć w realizację wspomnianych już przedsięwzięć jest Centrum Kształcenia w Wąsewie. Jest to placówka o charakterze oświatowym wyposażoną w 10 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Wyposażenie komputerowe Centrum kształcenia jest dostępne dla wszystkich mieszkańców Gminy, którzy są zainteresowani uzupełnieniem i poszerzeniem swojej wiedzy, podnoszeniem kompetencji, czy też zdobywaniem nowych kwalifikacji.

Na terenie obszaru rewitalizacji, w miejscowości Wąsewo, zlokalizowane są ważne dla lokalnej społeczności zabytki. Według informacji Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Ostrołęce w miejscowości Wąsewo występują obiekty o wysokich wartościach historycznych i kulturalnych ujętych w ewidencji PSOZ. Są to: Zespół Kościelny pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny oraz drewniana kaplica cmentarna pochodząca z XIX wieku. Do najcenniejszego wyposażenia wnętrza kościoła należy Obraz Matki Boskiej Wąsewskiej pochodzący z pierwszej połowy XVIII wieku oraz około 30 tabliczek wotowych z XVIII i pierwszej połowy XIX wieku. Do najważniejszych obiektów architektonicznych o wysokich wartościach kulturowych zalicza się także: pozostałości zespołu dworskiego w Trynosach, budynki mieszkalne.

Potencjałem obszaru rewitalizacji mogą być funkcjonujące jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych w Grądach i Wąsewie. W kontekście miejsc rekreacji i spędzania wolnego czasu, szczególnie dla dzieci i młodzieży, potencjał ma Gminne Centrum Sportu i Rekreacji. Potencjalnym partnerem do realizacji przedsięwzięć z zakresu organizacji zajęć sportowo - rekreacyjnych oraz tworzenia miejsc wypoczynku jest Klub Sportowy „Wąsewo”.

W celu zwiększenia aktywności lokalnych mieszkańców wsparciem dla działań podejmowanych przez Urząd Gminy mogą stanowić działające w Wąsewie stowarzyszenia, koła zainteresowań i kluby: Koło Gospodyń Wiejskiej, Stowarzyszenie - Ziemia Wąsewska, kluby sportowe: UKS Wąsewo i MLUKS Wąsewo oraz chór parafialny. Należy także wspomnieć o organizacjach społecznych w Trynosach - Osiedlu, są to: Stowarzyszenie

Przyszłość w Gminie Wąsewo, Fundacja „Patrzę w przyszłość oraz nieformalnie działająca Młodzieżowa Drużyna Piłkarska. Wymienione organizacje mogą być potencjalnymi partnerami w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Jak wspomniano obszar rewitalizacji to między innymi miejscowości Wąsewo i Trynosy Osiedle, których konieczności odnowy i naprawy została wyrażona już w 2015 roku, kiedy miejscowości te zostały objęte Planami Odnowy Miejscowości.

Po pierwsze na obszarze rewitalizacji obserwuje się problemy demograficzne, czego przejawem mogą być niekorzystne tendencje demograficzne wyrażające się w znacznym odsetku osób w wieku poprodukcyjnym oraz w wysokim poziomie wskaźnika obciążenia demograficznego.

Po drugie, analiza zgromadzonych danych wskazuje na zaawansowanie niesamodzielności znacznej grupy mieszkańców na obszarze rewitalizacji. Przejawem niesamodzielności może być korzystanie z pomocy społecznej, które może doprowadzić do uzależnienia od pobierania świadczeń społecznych. Głównymi powodami przyznawania świadczeń na terenie Gminy są ubóstwo i niepełnosprawność. Znaczna liczba osób korzystających ze świadczeń z tytułu ubóstwa może być skutkiem istniejącym problemów ekonomicznych ludności. O niskich poziomach dochodów może świadczyć także dość wysoki odsetek osób, które złożyły wnioski w ramach Programu 500+ na pierwsze dziecko, gdzie kryterium przyznawania świadczenia jest poziom dochodów.

Zjawisko bezrobocia w Gminie Wąsewo w wielu miejscach pokrywa się z analizą korzystania ze środków pomocy społecznej. Przyczyn niskiego poziomu dochodów i ubóstwa należy upatrywać w zjawisku bezrobocia, czego przejawem jest wysoka liczba zarejestrowanych bezrobotnych. Lokalna społeczność na obszarze rewitalizacji charakteryzuje się wysokim poziomem długotrwałego bezrobocia na 100 mieszkańców. Ponad 9% bezrobotnych przypadających na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym stanowią kobiety. Ponadto przeanalizowane dane ukazują, że na obszarze rewitalizacji znaczną grupę bezrobotnych stanowią osoby powyżej 50 roku życia, co wykazuje ich niską aktywność na polu zawodowym.

Dominującym problemem jest także bezrobocie, ubóstwo, przywiązanie do świadczeń pomocy społecznej, będące często źródłem patologii społecznych których przejawem są

uzależnienia. W Gminie Wąsewo do delimitacji obszaru rewitalizacji posłużono się odsetkiem liczby skierowań na leczeni odwykowe na 100 mieszkańców. Pod tym względem ujemnie na tle Gminy wypadają Grądy i Wąsewo wchodzące w skład obszaru rewitalizacji.

W miejscowościach wchodzących w skład obszaru rewitalizacji obserwuje się negatywne tendencje w innych sferach:

- w sferze gospodarczej - Tu sytuacja kryzysowa cechuje się niewielką liczbą działających podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców. Za wyjątek należy uznać miejscowość Wąsewo, w której nie ma takiego problemu, co wynika z tego, że jest to miejscowość centralna i zurbanizowana.
- w pozostałych sferach - Przeanalizowano tu wskaźniki liczby budynków użyteczności publicznej ogrzewanych węglem na 100 mieszkańców, szacunkowej masy selektywnie zebranych odpadów w ogólnej masie odpadów na mieszkańców, poziomu emisji CO₂ z energii elektrycznej w budynkach użyteczności publicznej na 100 mieszkańców.

Uzupełnienie diagnozy danych zastanych stanowią wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych i rezultaty konsultacyjnego warsztatu diagnostycznego. Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji wśród problemów sfery społecznej, które zdiagnozowali uczestnicy konsultacji i spotkań należy wymienić:

- bezrobocie
- brak szkoleń w zakresie aktywizacji społeczeństwa w zakresie przedsiębiorczości
- niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego
- niedostateczna liczba dodatkowych zajęć edukacyjnych dla najmłodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji
- uzależnienia np. alkoholizm
- niedostateczny poziom bezpieczeństwa ludności
- starzejąca się społeczność lokalna i brak usług dostosowanych do osób starszych i niepełnosprawnych
- niska aktywność społeczna i kulturalna ludności
- nieliczne organizacje społeczne
- ograniczona oferta biblioteki
- duża liczba osób korzystających ze świadczeń GOPS.

Wśród negatywnych zjawisk występujących w innych sferach wskazano:

- nieuzbrojone tereny umożliwiające pozyskanie potencjalnych inwestorów
- niski odsetek utwardzonych dróg gminnych, niedostateczna jakość dróg gminnych
- niedostateczna komunikacja publiczna
- brak lub niedostateczny poziom wykorzystania istniejącej infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej (konieczność jej modernizacji)
- niska jakość techniczna budynków i infrastruktury technicznej
- niedostateczna stan techniczny i nieefektywne wykorzystanie budynku szkoły w Wąsewie
- zanieczyszczenie powietrza
- brak sieci kanalizacyjnej i zła jakość oczyszczalni ścieków
- niesprawne administrowanie budynkami komunalnymi
- niedostateczny poziom utrzymania w czystości ulic, przystanków autobusowych i terenów publicznych.

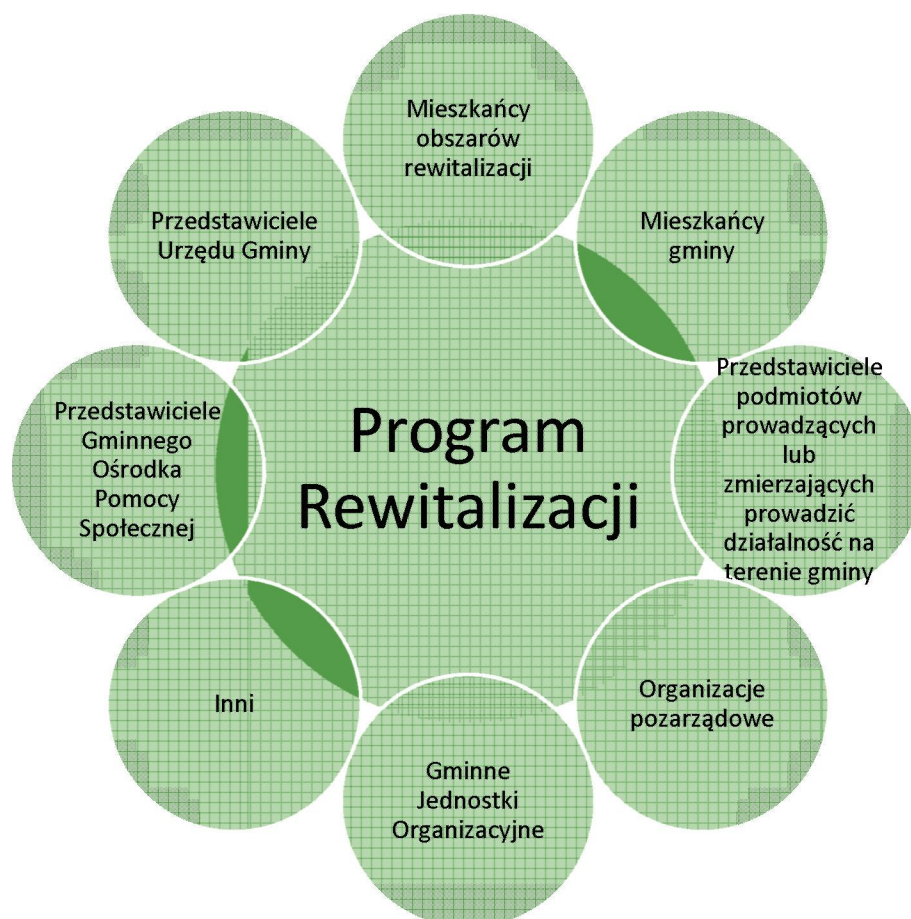
Reasumując, na obszarze rewitalizacji w chwili obecnej jednym z najpoważniejszych występujących problemów jest wykluczenie społeczne. Jest to zjawisko polegające na ograniczeniu możliwości uczestnictwa w działaniach obywateli i dotyczy osób, rodzin, grup, które żyją w niekorzystnych warunkach ekonomicznych i są narażone na wystąpienie bądź dotknięte przez niekorzystne procesy społeczne. W związku z tym, występujące na ww. obszarze problemy prowadzą do powstawania zachowań patologicznych wśród mieszkańców. Problemy społeczne występujące na terenie obszaru rewitalizacji są zjawiskiem niekorzystnym dla społeczności lokalnej. Są to zjawiska niepożądane, niebezpieczne, które należy minimalizować, gdyż są przeszkodą dla efektywnego funkcjonowania miejscowości. Tego rodzaju problemy najczęściej udaje się zniwelować poprzez długotrwałe i kompleksowe działania, zmierzające do zapobiegania powstawania trudnych sytuacji życiowych oraz pomagające w ich przezwyciężeniu. W tym celu niezbędne może być wykorzystanie lokalnych potencjałów, które zostały omówione powyżej. Wyżej opisane problemy, głównie w sferze społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej, wymagają podjęcia odpowiednich działań, które będą ograniczały ich skalę i niwelowały skutki. Charakter potrzeb rewitalizacyjnych wynika z przedstawionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Potrzeby mieszkańców wywarły znaczny wpływ na zakres planowanych działań, które mają doprowadzić do ożywienia społeczno – gospodarczego.

6. OPIS DZIAŁAŃ PARTYCYPACYJNYCH

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji partycypacja społeczna zakłada przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. Mechanizm włączenia interesariuszy zapewniony był na wszystkich jego etapach tj. tworzenia, wdrażania i monitorowania.

W celu efektywnego i skutecznego realizowania Programu Rewitalizacji, istotne jest poznanie potrzeb i oczekiwań interesariuszy PR, które pozwoli na podjęcie działań w sposób kompleksowy, umożliwiając wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.

Poniższe zestawienie przedstawia interesariuszy rewitalizacji:

Źródło: opracowanie własne

W tym celu kluczowa jest zarówno jednokierunkowa, jak i dwukierunkowa komunikacja z interesariuszami, którzy w sposób pośredni lub bezpośredni oddziałują na Program Rewitalizacji. W ramach prowadzonych prac zastosowano niniejsze metody:

- **Komunikacja jednokierunkowa** – informowanie o pracach nad Programem, konsultacji społecznych i formularzy uwag udostępnione były na stronie internetowej <http://www.wasewo.pl> oraz w formie w plakatów. Starano się dotrzeć do możliwie szerokiego grona odbiorców.
- **Komunikacja dwukierunkowa** – spotkanie konsultacyjne w formie debaty publicznej, konferencja zapraszająca do sporządzenia PR, warsztaty (w tym informacyjno-diagnostyczne), karty projektu oraz wywiady kwestionariuszowe przeprowadzane metodą CATI.

Poniżej w tabeli zebrano kompleksowe informacje na temat wykorzystanych narzędzi konsultacji społecznych, opis przebiegu i ich rezultatów.

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu
<p>KONFERENCJA WPROWADZAJĄCA W TEMATYKĘ REWITALIZACJI</p>	<p>Konferencja otwierająca opracowanie Programu Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016 - 2023 odbyła się 5 października 2016 r. o godz. 16:00 w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Wąsewo. W spotkaniu wzięło udział 28 osób. W czasie konferencji przedstawiono najważniejsze informacje dotyczące samej rewitalizacji - podstawy prawne, które będą stanowiły wytyczne do prowadzenia procesu, definicję rewitalizacji, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, metody wyznaczenia wspomnianych obszarów. Celem konferencji było zachęcenie potencjalnych interesariuszy do uczestnictwa przy tworzeniu, wdrażaniu i monitorowaniu Programu Rewitalizacji. Metodą informowania o konferencji były: informacje zawarte na stronie internetowej http://www.wasewo.pl, plakaty.</p>

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu
WARSZTAT INFORMACYJNO-DIAGNOSTYCZNY	<p>Warsztat informacyjno-diagnostyczny odbyły się po konferencji otwierającej opracowywanie Programu Rewitalizacji Gminy Wąsewo, dnia 5 października 2016 r. między godz. 16:30-18:00 w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Wąsewo. W spotkaniu wzięło udział 27 osób. Celem warsztatów było poznanie potrzeb i oczekiwań interesariuszy wobec Programu Rewitalizacji oraz zidentyfikowanie obszarów, na których występują negatywne zjawiska. Mieszkańcom przedstawiono pozyskane dane zastane i wstępne wyliczenia wskaźników wskazując na sołectwa, w których występuje stan kryzysowy. Następnie odbyła się praca warsztatowa - zadaniem uczestników spotkania, podzielonych na grupy, było wskazanie tych obszarów gminy, w której występują najważniejsze problemy społeczne, gospodarcze i inne. W dalszej części spotkania mieszkańcy mieli wskazać, jakie są ich zdaniem najważniejsze problemy z jakimi boryka się lokalna społeczność. Metodą informowania o konferencji były: informacje zawarte na stronie internetowej http://www.wasewo.pl, plakaty.</p>
ANKIETA	<p>Badanie kwestionariuszowe przeprowadzone zostało metodą CATI (ang. Computer Assisted Telephone Interview, czyli wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny) na próbie 100 osób w terminie 16 - 20 października 2016 r. Celem badania było pogłębienie diagnozy obszarów wybranych do rewitalizacji w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Wąsewo, określenie natężenia występowania poszczególnych problemów oraz oceny następujących aspektów życia na obszarze rewitalizacji. Charakterystyka respondentów - 53% respondentów stanowili kobiety 47% mężczyźni. Największą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 66 - 64 lata, drugą w kolejności grupę stanowiły osoby w wieku powyżej 65 roku życia. Najmniej liczną grupę ankietowanych stanowiły osoby poniżej 25 roku życia. Głównie były to osoby z wykształceniem średnim i zasadniczym zawodowym. Najważniejsze problemy wskazane przez respondentów - Ankietowanych proszono o określenie natężeń wskazanych problemów społecznych. Następujące problemy uznano za najważniejsze dla istnienia sytuacji kryzysowej: bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm i niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym. Respondenci uznali, że na terenie gminy nie występują bezdomność i niedostateczny dostęp do nowoczesnej technologii. Biorąc pod uwagę grupy, które powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych, badani wskazali przede wszystkim osoby bezrobotne, rodziny z małymi dziećmi oraz młodzież. Kolejne pytanie dotyczyło głównych działań jakie należy podjąć w sferze społecznej i gospodarczej - najwięcej osób wskazało, że powinny być to działania w zakresie promocji przedsiębiorczości i wsparcia dla osób zakładających działalność gospodarczą, polepszenia jakości dróg, a także organizacji większej liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym dla mieszkańców i poprawy poziomu bezpieczeństwa. W następnym pytaniu badani wskazywali rodzaje przedsięwzięć, które powinno podejmować się celem ograniczenia negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Najczęściej wskazywano na potrzebę zagospodarowania przestrzeni publicznych na parki, skwery, place zabaw, rozbudowę infrastruktury drogowej, rozbudowę/modernizację infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej (związanej z lokalną kulturą).</p>

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu
WARSZTATY PROJEKCYJNE	<p>W dniu 1 grudnia 2016 r. o godz. 16:15 w Urzędzie Gminy Wąsewo odbyły się warsztaty projekcyjne. Wzięło w nich udział 15 osób. Ich celem było wypracowanie wraz z uczestnikami spotkania najważniejszych celów procesu rewitalizacji oraz zaprojektowanie potencjalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Uczestnicy pracowali w grupach. Ich zadaniem było wskazanie potrzeb społeczno-gospodarczych oraz potrzeb w innych sferach, które mogłyby być spełnione we wdrażaniu procesu rewitalizacji. Propozycje mieszkańców były spójne z tymi, które zidentyfikowano już w badaniu ankietowym.</p>
SPOTKANIA KONSULTACYJNE	<p>W ramach wskazanego narzędzia odbyły się dwa spotkania. Pierwsze z nich, w formie debaty publicznej, odbyło się 27 października 2016 r. o godz. 15:00 w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Wąsewo. Wzięło w nim udział 12 osób. Celem spotkania było przeprowadzenie konsultacji społecznych dotyczących działania Komitetu Rewitalizacji oraz wyznaczenia granic obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Mieszkańcom zaprezentowano zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji. W dalszej części prezentacji przedstawiono i omówiono dotychczasowe wyniki prac, głównie analiz danych statystycznych. Zaprezentowano granice obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Metodą informowania o spotkaniach były m.in.: informacje zawarte na stronie internetowej http://www.wasewo.pl, Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Gminy Wąsewo, Ogłoszenia prasowe.</p> <p>Drugie ze spotkań konsultacyjnych przeprowadzonych w formie debaty publicznej odbyło się 12 stycznia 2017 r. Wzięło w nim udział 19 osób. Celem spotkania było podsumowanie prac nad tworzeniem dokumentu. Zaprezentowano obszar rewitalizacji, wizję i cele oraz przedsięwzięcia wpisane do Programu Rewitalizacji. W trakcie spotkania zgłoszono następujące przedsięwzięcia „Aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez uzupełnienie oferty rekreacyjnej terenu przy zbiorniku wodnym w Wąsewie”, „Odrestaurowanie budynku po dawnej gorzelni” oraz projekty w zakresie poprawy jakości dróg (które w ostatecznym kształcie dokumentu połączono w jedno przedsięwzięcie znajdujące się na liście przedsięwzięć uzupełniających). Wszystkie wymienione przedsięwzięcia po dopracowaniu techniczno - organizacyjnym zostały wpisane do dokumentu Programu Rewitalizacji.</p>

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu
ZBIERANIE UWAG W POSTACI PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ	<p>W ramach wskazanego narzędzia konsultacje społeczne odbyły się dwukrotnie. W trakcie trwania, pierwszych, 30-dniowych konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w terminie od 5 października 2016 r. do 7 listopada 2016 r. interesariusze mogli zgłaszać uwagi w postaci papierowej oraz elektronicznej. Formularz konsultacyjny udostępniony był na stronie internetowej www.wasewo.pl, stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy Wąsewo oraz w Urzędzie Gminy Wąsewo w godzinach pracy urzędu. W trakcie przeprowadzonych konsultacji społecznych nie wpłynęły uwagi dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Drugie 30-dniowe konsultacje odbyły się w terminie od 19 grudnia 2016 roku do 17 stycznia 2017 roku, kiedy to interesariusze mogli zgłaszać uwagi w postaci papierowej oraz elektronicznej dotyczące dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji. Formularz konsultacyjny wraz z projektem dokumentu udostępniony był na stronie internetowej www.wasewo.pl, stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy Wąsewo oraz w Urzędzie Gminy Wąsewo w dniach i godzinach pracy urzędu. Tak jak w przypadku pierwszych konsultacji prowadzonych w formie zbierania uwag elektronicznych i papierowych nie wpłynęły żadne wnioski, uwagi czy opinie.</p>

Źródło: opracowanie własne

Uczestnictwo interesariuszy rewitalizacji przewidziano także na dalszych etapach procesu tj. w czasie wdrażania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Na etapie realizacji Programu partycypacja mieszkańców zostanie zapewniona poprzez:

- bieżące informowanie o postępach procesu z wykorzystaniem broszur, plakatów, artykułów prasowych i komunikatów zamieszczanych na stronie internetowej Urzędu Gminy Wąsewo informujące o przebiegu procesu, a także zawierające praktyczne informacje dla interesariuszy takie jak na przykład możliwości pozyskiwania finansowania przedsięwzięć i inwestycji ze środków zewnętrznych,
- umożliwienie interesariuszom uczestnictwa w spotkaniach otwartych Zespołu ds. rewitalizacji, co umożliwi zwiększenie obustronnego przepływu informacji,
- informowanie o zgłoszonych projektach mieszkańców oraz ich promowanie i upowszechnianie wśród lokalnej społeczności, a także zaangażowanie przy realizacji projektów i rozległych tematycznie zadań,
- możliwość zgłaszania sugestii i uwag,
- uczestnictwo w przygotowaniu raportów z realizacji GPR.

Na etapie monitoringu planuje się włączenie mieszkańców poprzez:

- badanie opinii mieszkańców na temat niezbędnych zmian, jakie powinny zostać wprowadzone w realizacji projektu,
- organizowanie cyklicznych spotkań podsumowujących realizację poszczególnych etapów GPR oraz projektów rewitalizacyjnych.

Partycypacyjne podejście do procesu zakłada także uczestnictwo interesariuszy w składzie ciała opiniodawczo – doradczego, jakim jest Komitet Rewitalizacji. Szczegółowe informacje dotyczące Komitetu Rewitalizacji znajdują się w zapisach rozdziału 13.

7. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY

Niniejszy Program Rewitalizacji powiązany jest z poniższymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi, których zapisy oddziałują na skuteczne przeprowadzenie procesu rewitalizacji w Gminie Wąsewo.

Strategia Rozwoju Gminy Wąsewo na lata 2016 - 2022

Ideą przyświecającą obowiązującej Strategii Rozwoju jest poprawa jakości życia mieszkańców. Bezpośrednio wiąże się to z procesem rewitalizacji, którego najważniejszym celem jest przeciwdziałanie stanu kryzysowemu w poszczególnych sferach funkcjonowania mieszkańców, a więc stworzenie warunków do poprawy jakości ich życia. Strategia zakłada realizację następujących celów:

1. Rozwój infrastruktury technicznej
2. Rozwój usług społecznych
3. Rozwój gospodarki, promocja Gminy Wąsewo.

Cele te zostały określone ogólnie, jednak widać, że zaprojektowane cele Programu Rewitalizacji są z nimi spójne. Cel I. Programu Rewitalizacji („Powszechna dostępność udogodnień i usług publicznych wspierających samodzielność mieszkańców i wyrównujących szanse ich rozwoju”) ukierunkowany jest na rozwój sfery społeczno – gospodarczej i można go powiązać z obowiązującymi w Strategii celami 2. Rozwój usług społecznych i 3. Rozwój gospodarki, promocja Gminy Wąsewo. Natomiast cel II dokumentu Programu („Lepszej jakości przestrzenie publiczne i obiekty mieszkaniowe, poprawa bezpieczeństwa poruszania się na obszarze rewitalizacji oraz ochrona środowiska obszaru rewitalizacji”) można powiązać z celem 1. Rozwój infrastruktury technicznej, ze względu na to, że obydwie one dotyczą przestrzeni i infrastruktury technicznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Na poziomie gminnym jednym z najważniejszych opracowań w zakresie polityki społecznej jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W dokumencie tym w gminie Wąsewo wskazano kilkanaście problemów, które pokazują stan degradacji w sferze społecznej m.in. bezrobocie, niewystarczająca oferta pozwalająca na zagospodarowania czasu wolnego dla rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych, dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego czy brak aktywności społecznej i chęci do działania na rzecz społeczności lokalnej. Te negatywne zjawiska zostały również potwierdzone przy diagnozowaniu sytuacji na potrzeby Programu Rewitalizacji.

Zawarte w Strategii rozwiązywania problemów społecznych cele strategiczne takie jak:

- Wzmocnienie pozycji rodziny w obliczu jej kryzysu
- Ułatwienie funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym
- Wspieranie aktywności osób bezrobotnych na rynku pracy
- Ograniczenie zagrożeń występujących w społeczeństwie

są spójne z określonym w Programie Rewitalizacji celem I (Powszechna dostępność udogodnień i usług publicznych wspierających samodzielność mieszkańców i wyrównujących szanse ich rozwoju).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wąsewo

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wąsewo jest najważniejszym lokalnym dokumentem planistycznym. Zawiera ustalenia dotyczące długofalowej polityki rozwojowej gminy w zakresie przestrzeni. Obecnie obowiązujące zostało przyjęte uchwałą Rady Gminy Wąsewo Nr X/70/2011 z dnia 27 września 2011r.

Zakładane w Studium kierunki rozwoju m.in.

- działania zmierzające do poprawy stanu dróg we wschodniej i południowej części gminy;
- porządkowanie przestrzennego zagospodarowania zainwestowanych terenów Wąsewa oraz innych wsi na terenie gminy;
- tworzenie harmonijnych form zagospodarowania na rozwojowych terenach i we wsiach;
- propagowanie ładu przestrzennego i estetyki

są powiązane z określonym w Programie Rewitalizacji Celem II (Lepszej jakości przestrzenie publiczne i obiekty mieszkaniowe, poprawa bezpieczeństwa poruszania się na obszarze rewitalizacji oraz ochrona środowiska obszaru rewitalizacji) i następującymi kierunkami działań:

3. Ochrona stanu środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji
4. Poprawa dostępności obszaru rewitalizacji poprzez modernizację i rozwój ciągów komunikacyjnych.

Realizacja zaplanowanych w procesie rewitalizacji działań m.in. projektu pod nazwą „Poprawa jakości ciągów komunikacyjnych i poprawa bezpieczeństwa poruszania się po obszarze rewitalizacji czy projektu pn. „Aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez uzupełnienie oferty rekreacyjnej terenu przy zbiorniku wodnym w Wąsewie” przyczyni się do osiągnięcia zamierzonych w Studium kierunków rozwoju.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wąsewo do roku 2020

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wąsewo jest dokumentem strategicznym wskazującym działania zmierzające do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno-energetycznego tj. redukcji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz zwiększenia efektywności energetycznej. Dokument ten został zatwierdzony uchwałą nr VII.52.2015 Rady Gminy Wąsewo z dnia 29 września 2015r.

Ze sformułowanymi w Planie gospodarki niskoemisyjnej celami szczegółowymi takimi jak:

- 1 .Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy Wąsewo
3. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Wąsewo

Powiązany jest zawarty w Programie Rewitalizacji cel II (Lepszej jakości przestrzenie publiczne i obiekty mieszkaniowe, poprawa bezpieczeństwa poruszania się na obszarze rewitalizacji oraz ochrona środowiska obszaru rewitalizacji). Również zaplanowane w procesie rewitalizacji przedsięwzięcia dotyczące przede wszystkim termomodernizacji budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej są komplementarne wobec zapisów w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wąsewo do roku 2020.

8. OPIS WIZJI STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja przedstawia pożądaną koncepcję lub obraz gminy w przyszłości. Jest opisem wizerunku obszaru rewitalizacji w przyszłości po przeprowadzonym procesie rewitalizacji. Wizja powinna być motywująca, określając pozytywny obraz uwzględniający lokalne i zewnętrzne uwarunkowania.

Wizja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016 – 2026 jest następująca:

Obszar rewitalizacji w 2026 roku to obszar zamieszkiwany przez aktywną i zintegrowaną społeczność, w której minimalizowane jest zjawisko wykluczenia spowodowane bezrobociem i ubóstwem. Jest to obszar dający możliwość prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwoju społeczno-gospodarczego mieszkańców. Mieszkańcy żyją w czystym i zadbanym środowisku.

9. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wizja przedstawia stan obszarów w przyszłości. Aby było możliwe osiągnięcie tej wizji konieczne jest wyznaczenie celów rewitalizacji, które będą kierunkowały podejmowane działania na osiągnięcie zakładanych rezultatów. Cele rewitalizacji określają rezultaty o zasadniczym znaczeniu w długiej perspektywie czasu oraz kierunkują działania na rzeczy właściwe dla rozwoju gminy w kontekście rewitalizacji. Cele pokazują, jakimi sposobami obszary rewitalizacji można wyprowadzać z kryzysu. Zaprojektowanym celem przyporządkowano kierunki działań odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym. Odnoszą się one do zidentyfikowanych na etapie diagnozy problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji.

Cele Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wąsewo brzmią następująco:

Cel I. Minimalizowanie wykluczenia społecznego spowodowanego bezrobociem, ubóstwem i niepełnosprawnością

Kierunki działań do celu I:

1. Poprawa dostępu do usług społecznych na obszarze rewitalizacji
2. Poprawa umiejętności językowych mieszkańców obszaru rewitalizacji
3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji
4. Wspomaganie aktywności społecznej seniorów i osób niepełnosprawnych

Cel II. Poprawa jakości przestrzeni publicznych i budynków mieszkalnych oraz ochrona środowiska

Kierunki działań do celu II:

1. Poprawa stanu technicznego budynków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji ważnych dla stymulowania integracji społecznej i utrzymania lokalnej tożsamości
2. Ochrona stanu środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji
3. Poprawa dostępności obszaru rewitalizacji poprzez modernizację i rozwój ciągów komunikacyjnych

10. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE – PODSTAWOWE I UZUPEŁNIAJĄCE

Gminny Program Rewitalizacji zakłada realizację 9 przedsięwzięć rewitalizacyjnych, z czego 7 stanowią przedsięwzięcia podstawowe, natomiast 2 to przedsięwzięcia uzupełniające.

W tym miejscu należy podkreślić, że zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne dedykowane są osobom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji społecznej i materialnej. Przyjęto, że grupy docelowe osób, które objęte zostaną interwencją w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmują:

- osoby bezrobotne i nieaktywne zawodowo,
- osoby i rodziny borykające się w problemami uzależnień i przemocy w rodzinie,
- dzieci i młodzież,
- rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych,
- seniorów i osoby niepełnosprawne.

Poniżej znajduje się zestawienie przedsięwzięć wraz z przypisanymi im: lokalizacją, podmiotem realizującym i potencjalnymi partnerami realizacji.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Tabela 15. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podstawowe i uzupełniające

Przedsięwzięcie	Opis przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia	Partnerzy w realizacji
PRZEDSIĘWZIĘCIA PODSTAWOWE				

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Opis przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia	Partnerzy w realizacji
<p>Kółko języka angielskiego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>	<p>Kółko języka angielskiego adresowane jest do wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji pragnących utrwalić i poszerzyć wiedzę w zakresie sprawności językowej i leksykalnej. Zajęcia będą oparte na ćwiczeniach komunikacyjnych, takich jak gry i zabawy, pozwolą spędzić uczestnikom czas wolny w sposób przyjemny i pożyteczny. Uczestnicy podzieleni będą na grupy główne wg wieku i w ramach grup głównych na podgrupy wg poziomu znajomości języka angielskiego:</p> <p>Grupa główna I – uczniowie klas 0 – III. W ramach tej podgrupy planuje się utworzenie minimum dwóch podgrup na poziomie podstawowym.</p> <p>Grupa główna II – uczniowie klas IV – VI. W ramach tej podgrupy planuje się utworzenie minimum dwóch grup: minimum jednej na poziomie podstawowym i jednej na poziomie średniozaawansowanym.</p> <p>Grupa główna III – młodzież w wieku 12 – 15. W ramach tej podgrupy planuje się utworzenie minimum dwóch grup: minimum jednej na poziomie podstawowym i jednej na poziomie średniozaawansowanym.</p> <p>Grupa główna IV – młodzież w wieku 16 – 18. W ramach tej podgrupy planuje się utworzenie minimum dwóch grup: minimum jednej na poziomie podstawowym i jednej na poziomie średniozaawansowanym.</p> <p>Grupa główna V – dorośli. W ramach tej podgrupy planuje się utworzenie minimum dwóch grup: minimum jednej na poziomie podstawowym i jednej na poziomie średniozaawansowanym.</p> <p>Celem projektu jest popularyzacja języka angielskiego i motywowanie do jego nauki, wyrównywanie braków i poprawa kompetencji językowych, które mogą stanowić wartość dodaną dla dorosłych poszukujących pracy, a dla dzieci i młodzieży mogą stanowić niezbędną umiejętność w ich przyszłym życiu zawodowym. Postanowiono włączyć dzieci i młodzież do grup docelowych, do których kierowany będzie projekt ze względu na to, że w roku szkolnym 2014/2015 uczniowie gminy Wąsewo osiągnęli niemal najwyższy wynik z języka angielskiego na egzaminie szóstoklasisty w całym powiecie ostrowskim, jednak nadal pozostał on niższy niż średni wynik w województwie mazowieckim. Stanowi to potencjał, którego nie można zmarnować, przeciwnie należy go rozwijać.</p> <p>Zastosowane będą różnorodne ćwiczenia aktywizujące, gry i zabawy, które motywują do nauki i stwarzają okazję komunikowania się w języku angielskim. Oprócz tego wprowadzone będą elementy wiedzy o kulturze krajów anglojęzycznych.</p>	<p>Budynek Biblioteki, ul. Zastawska 13, Wąsewo</p>	<p>Biblioteka Publiczna w Wąsewie</p>	<p>Zespół Placówek Oświatowych w Wąsewie</p>

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Opis przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia	Partnerzy w realizacji
<p>Wąsewskie Centrum Usług Społecznych</p>	<p>Projekt zakłada utworzenie tzw. Centrum Usług Społecznych, dzięki któremu dostępna będzie pomoc w formie usług opiekuńczych dla niesamodzielnych /i/lub niepełnosprawnych mieszkańców obszaru rewitalizacji wymagających pomocy osób drugich. Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy na terenie obszaru rewitalizacji znaczną część mieszkańców (blisko 4%) stanowią osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Zdiagnozowano także problem starzenia się społeczeństwa, co potwierdzają wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego oraz wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem. Zakłada zapewnienie działań mających na celu zwiększenie dostępności do usług społecznych dla niesamodzielnych lub/i niepełnosprawnych osób potrzebujących pomocy osób drugich poprzez: przeszkolenie i zatrudnienie opiekunów świadczących opiekę nad potrzebującymi z gminy Wąsewo, zapewnienie sprzętu specjalistycznego dla osób niesamodzielnych w celu umożliwienia im pozostania w lokalnej społeczności.</p>	<p>sołectwo Wąsewo</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie</p>	<p>Urząd Gminy w Wąsewie</p>

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Opis przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia	Partnerzy w realizacji
<p>Aktywizacja mieszkańców uzupełnienie rekreacyjnej oferty przy zbiorniku wodnym w Wąsewie</p> <p>społeczna poprzez oferty terenu przy</p>	<p>Na działce nr 69 znajduje się zbiornik wodny oraz boisko do siatkówki plażowej. Teren ten ma tym samym dobre predyspozycje do integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Brakuje miejsca, które umożliwiłoby organizację spotkań i wydarzeń na terenie tego miejsca. Celem projektu jest aktywizacja społeczna mieszkańców i nadanie funkcji społecznych terenowi nad zbiornikiem wodnym. Zakres realizowanych działań obejmuje przygotowanie podłoża na znajdującej się działce i budowę altany. Na nowo zaadaptowanym terenie - na boisku będą odbywać się cykliczne mecze piłki siatkowej dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych. W wybudowanej altanie w miesiącach letnich będą odbywać się zajęcia i spotkania organizacji pozarządowych oraz w ramach przedsięwzięcia „Senior Wigor”.</p> <p>Wpisanie projektu na listę podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynika z przeprowadzonej diagnozy. Na konieczność utworzenia miejsca integracji i spędzania wolnego czasu dla mieszkańców wskazali ankietowani biorący udział w badaniu kwestionariuszowym. Respondenci wskazali, że dla poprawy sytuacji niezbędna jest po pierwsze – organizacja większej liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym dla mieszkańców, a po drugie - zagospodarowanie przestrzeni publicznych na parki, skwery, place zabaw.</p>	<p>Działka ewidencyjna nr 69 (sołectwo Wąsewo)</p>	<p>Urząd Gminy Wąsewo</p>	<p>Gminne Centrum Sportu i Rekreacji</p>

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Opis przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia	Partnerzy w realizacji
<p>Czas na zmiany – program zwiększenia aktywności społeczno-zawodowej</p>	<p>Bezrobocie jest jednym z głównych problemów społecznych obszaru rewitalizacji, w tym również bezrobocie ukryte. Konsultacje z władzami Urzędu Pracy oraz analizy dokumentów oraz rozeznanie w codzienne pracy GOPS wskazują na trudną sytuację osób bez pracy z powodu niskich kwalifikacji zawodowych lub ich całkowitego braku. Rynek pracy na terenie gminy ma wiele ofert dla bezrobotnych, jednak brak uprawnień oraz umiejętności poruszania się po rynku pracy osób bezrobotnych prowadzi do bierności zawodowej, a tym samym społecznej. Nieadekwatność kwalifikacji względem ofert pracy na terenie gminy Wąsewo i okolic stanowi główną barierę znalezienia zatrudnienia. Zadaniem władz gminy jest też aktywizacja mieszkańców i pobudzenie do działania. Brak pracy ma destruktywny wpływ na życie osób bezrobotnych, powoduje bierność życiową, niską samoocenę, niską aktywność społeczną, brak wiary we własne siły i możliwości. Wyżej wymienione czynniki determinują sytuację materialną i powodują dużą zależność od Ośrodka Pomocy Społecznej. Wymienione bariery wskazują na konieczność objęcia bezrobotnych osób korzystających ze świadczeń OPS kompleksowym systemem wsparcia jakie zapewni ww. projekt. Wykształcenie oraz rozwijanie umiejętności jest bardzo ważne we wszystkich sferach życia: zawodowej, edukacyjnej, psychologicznej, społecznej. Dlatego w ramach projektu zostaną zorganizowane kursy przygotowujące do pracy w zawodach pożądanym na rynku zatrudnienia oraz wsparcie edukacyjne, kulturalne i społeczne dla uczestników projektu. Przedsięwzięcie będzie polegało na aktywizacji osób bezrobotnych pochodzących z obszaru rewitalizacji poprzez zorganizowanie dla nich bezpłatnego udziału w kursach zawodowych kierunkowych oraz podnoszących kwalifikacje (prawo jazdy kat. B), a także we wsparciu psychologicznym, kulturalnym, społecznym uczestników i ich rodzin.</p>	<p>Sołectwo Wąsewo</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie</p>	<p>Organizacje pozarządowe</p>

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Opis przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia	Partnerzy w realizacji
<p>Senior Wigor</p>	<p>Przedsięwzięcie stanowi odpowiedź na zidentyfikowany problem starzenia się społeczeństwa. Celem głównym zadania jest zagospodarowanie czasu wolnego i zapewnienie usług edukacyjno-opiekuńczych osobom starszym z terenu miejscowości Grądy oraz okolicznych miejscowości poprzez utworzenie dziennego domu pobytu Senior Wigor dla osób starszych. Zadanie będzie realizowane w miejscowości Grądy, której mieszkańcy są zagrożeni wykluczeniem społecznym z różnych powodów ale w większości dużej liczby osób starszych i niepełnosprawnych, gdzie znajduje się odpowiedni nieużytkowany budynek po byłej szkole. Na dzienny dom „Senior –Wigor” zostanie zaadaptowany budynek po dawnej szkole w miejscowości Grądy. Budynek przeznaczony na dzienny dom seniora wymaga generalnego remontu. Działania planowane do realizacji projektu to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adaptacja pomieszczeń i remont budynku przeznaczonego na dzienny dom seniora „Senior-Wigor” (wybranie drogą przetargu firmy usługowo-budowlanej, która kompleksowo zajmie się: przerobieniem instalacji ogrzewania budynku, hydrauliką, przygotowaniem i remontem (tynki, malowanie, podłogi, płytki itp.) -Wyposażenie poszczególnych pomieszczeń przygotowanych na dzienny dom (zakup projektu aranżacji wnętrz i wyposażenie pomieszczeń), -Rekrutacja personelu, który będzie funkcjonował i pracował w celu zapewnieniu odpowiedniej opieki seniorom oraz nabór uczestników projektu, -Opracowanie harmonogramu dnia, ustalenie cyklu zajęć edukacyjnych oraz kółek zainteresowań (historyczne, kulinarne, literackie, muzyczne), -Promocja projektu (strona www, ogłoszenia parafialne, tablice informacyjne). 	<p>Sołectwo Grądy</p>	<p>Urząd Gminy Wąsewo</p>	

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Opis przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia	Partnerzy w realizacji
Adaptacja piwnic w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia na potrzeby Klubu Integracji Społecznej oraz Izby Pamięci	<p>Cel projektu jest adaptacja piwnic w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia na potrzeby Klubu Integracji Społecznej oraz Izby Pamięci. Głównym celem projektu jest integracja społeczeństwa mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Projekt obejmuje stworzenie miejsca integracji i aktywizacji mieszkańców gminy, zapewnienie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu oraz budowanie tożsamości lokalnej. W piwnicach będą odbywać się spotkania organizacji pozarządowych, warsztaty i szkolenia organizowane przez GOPS w Wąsewie i przez Urząd Gminy.</p> <p>Realizacja projektu jest podyktowana uwagami o niedostatecznej ofercie spędzania wolnego czasu, szczególnie na terenie sołectwa Wąsewo, zgłaszanymi w czasie spotkań konsultacyjnych (warsztat informacyjno-diagnostyczny z dnia 5 października 2016 roku).</p>	Sołectwo Wąsewo	Urząd Gminy Wąsewo	Organizacje pozarządowe, Zespół Placówek Oświatowych w Wąsewie
Ekodzieciaki	<p>W ramach przedsięwzięcia prowadzone będą zajęcia z zakresu edukacji ekologicznej dla dzieci w klasach 0 – 3 i 4 – 6. Przewiduje się prowadzenie zajęć w podziale na cykle: o zanieczyszczeniu powietrza, zanieczyszczeniu gleb i zanieczyszczeniu wód. Poziom zajęć dostosowany będzie do wieku uczestników.</p> <p>W ramach zajęć dla klas 0 – 3 dzieci stworzą plakaty i broszury, w których przedstawiają w nich zdobyte wiadomości w formie opisu, przestróg czy pouczeń. Broszury i plakaty zostaną rozdysponowane na terenie obszaru rewitalizacji oraz całej gminy.</p> <p>W ramach zajęć dla klas 4 – 6 dzieci sprawdzają czy społeczeństwo żyje ekologicznie. W tym celu wspólnie układają ankiety dotyczące sposobu życia mieszkańców swojego sołectwa i porównawczo jednego z miast uzdrowiskowych oraz swojej rodziny. Opracowują je dla mieszkańców. Następnie w sposób grzeczny i kulturalny ankietują społeczeństwo. Po zakończeniu pracy wspólnie opracowują dane, wyciągają wnioski i rozpowszechniają wyniki.</p>	Sołectwo Wąsewo	Urząd Gminy Wąsewo	Zespół Placówek Oświatowych w Wąsewie, Biblioteka Publiczna w Wąsewie
PRZEDSIĘZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE				

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Opis przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia	Partnerzy w realizacji
<p>Poprawa efektywności energetycznej budynków poprzez przeprowadzenie termomodernizacji w budynkach wielorodzinnych i publicznych na obszarze rewitalizacji</p>	<p>Projekt ma na celu podniesienie standardu technicznego budynków w których znajdują się mieszkania socjalne oraz budynku Urzędu Gminy poprzez wykonanie termomodernizacji, instalacji odnawialnych źródeł energii. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy warunków życia ludzi potrzebujących oraz do poprawy wizerunku wsi. Przedsięwzięcie obejmuje wykonanie termomodernizacji oraz instalacji odnawialnych źródeł energii w popegeerowskim budynku w Trynosach – Osiedlu (adres Trynosy - Osiedle 5), w blokach spółdzielni mieszkaniowej w miejscowości Trynosy-Osiedle oraz budynku Urzędu Gminy.</p> <p>Poprawa efektywności energetycznej może stanowić rozwiązanie zidentyfikowanych na etapie diagnozy problemów środowiskowych, które przewyższający średnią gminną odsetek budynków użyteczności publicznej ogrzewanych węglem oraz stosunkowo wysoka emisja CO₂ przypadająca na 100 mieszkańców.</p>	<p>Sołectwo Wąsewo, sołectwo Trynosy - Osiedle</p>	<p>Urząd Gminy Wąsewo</p>	

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Opis przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia	Partnerzy w realizacji
<p>Poprawa jakości ciągów komunikacyjnych i poprawa bezpieczeństwa poruszania się po obszarze rewitalizacji</p>	<p>Celem projektu jest polepszenie warunków korzystania z ciągów komunikacyjnych na terenie obszaru rewitalizacji. Projekt polega na wykonaniu robót pomiarowych, przygotowawczych, robót ziemnych, podbudowie nawierzchni, wykonaniu poboczy i oznakowania. Przedsięwzięcie będzie obejmować następujące zadania: wykonanie dojazdu na teren zbiornika wodnego (objętego działaniami w ramach przedsięwzięcia „Aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez uzupełnienie oferty rekreacyjnej terenu przy zbiorniku wodnym w Wąsewie”) odbywa się poprzez drogę żwirową znajdującą się w złym stanie technicznym; remont ulicy Długiej, której nawierzchnia gruntowa jest obecnie w złym stanie technicznym; poprawa estetyki i funkcjonalności ulicy Zastawskiej, która wymaga stworzenia nowego oświetlenia i oznakowania ulicznego.</p> <p>Na konieczność poprawy jakości ciągów komunikacyjnych zwrócono uwagę w badaniu ankietowym i w czasie spotkań konsultacyjnych, które stanowią integralną część diagnozy. Zdaniem respondentów z obszaru rewitalizacji jednym z najpilniejszych działań jest konieczność rozbudowy infrastruktury drogowej. Podobne opinie wygłosili mieszkańcy podczas spotkania informacyjno – diagnostycznego. Ich zdaniem blokadą dla rozwoju obszaru rewitalizacji może być niski odsetek utwardzonych dróg gminnych i niedostateczna jakość dróg gminnych.</p>			

Źródło: opracowanie własne

11. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z 2015 roku w odniesieniu do projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w celu osiągnięcia efektu synergii w oddziaływaniu na obszar rewitalizacji zapewniona została ich komplementarność w różnych wymiarach, tj. przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna

Wszystkie projekty zawarte w dokumencie realizowane będą na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie większy i obejmie teren całej Gminy. Zaplanowane „miękkie” przedsięwzięcia rewitalizacyjne ze względu na społeczny charakter działań dedykowane będą mieszkańcom całej gminy, ponieważ tylko poprzez większą skalę oddziaływania na wykluczenie społeczne lub zagrożenie ubóstwem można uzyskać założone efekty w postaci rozwiązania zidentyfikowanych problemów. Dostępność do powstałej infrastruktury oraz działań społecznych i kulturalnych dla wszystkich użytkowników zamieszkujących obszar rewitalizacji spowoduje, że z pozytywnych efektów rewitalizacji prowadzących do rozwoju funkcji centrotwórczych w Wąsewie oraz funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych i aktywizujących lokalną społeczność w pozostałych sołectwach obszaru rewitalizacji korzystać będą wszyscy mieszkańcy, bez względu na sytuację materialną.

Komplementarność problemowa

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe oraz uzupełniające zawarte w dokumencie stanowią kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane we wszystkich sferach zróżnicowane problemy. Takie podejście ma przeciwdziałać fragmentaryzacji działań koncentrując się na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. Poniższa tabela zawiera zestawienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, którym przyporządkowano najważniejsze zidentyfikowane na etapie diagnostycznym problemy w różnych sferach. Wskazano także na jakie sfery spośród sfer społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej wpływać będzie dane przedsięwzięcie. W ostatniej kolumnie poniższej tabeli wskazano jak projekty oddziałują na siebie wzajemnie wzmacniając swoje pozytywne,

naprawcze działanie - ich powiązania dokonano w oparciu na podobieństwo problemów, jakim mają przeciwdziałać poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Tabela 16. Komplementarność problemowa projektów

Przedsięwzięcie	Odpowiedź na zdiagnozowane problemy	Sfera, jakiej dotyczy przedsięwzięcie
Kółko języka angielskiego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji	Realizacja przedsięwzięcia stanowi odpowiedź na następujące problemy: niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego, niedostatki w dodatkowych zajęciach edukacyjnych dla najmłodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Ponadto ze względu na istniejące problemy bezrobocia i ubóstwa (jest to powód korzystania z pomocy społecznej przez znaczną część osób korzystających ze wsparcia świadczeń publicznych) rodzice nie mogą pozwolić sobie na sfinansowanie dodatkowych zajęć np. językowych dla dzieci.	Sfera społeczna
Wąsewskie Centrum Usług Społecznych	Realizacja przedsięwzięcia powiązana jest ze zidentyfikowanymi na etapie diagnostycznym następującymi problemami: wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności oraz znaczny odsetek osób w wieku poprodukcyjnych, co skutkuje starzeniem się społeczeństwa. Ponadto wskazuje się na ogólnie niski poziom aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców.	Sfera społeczna

Przedsięwzięcie	Odpowiedź na zdiagnozowane problemy	Sfera, jakiej dotyczy przedsięwzięcie
<p>Aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez uzupełnienie oferty rekreacyjnej terenu przy zbiorniku wodnym w Wąsewie</p>	<p>Wśród najważniejszych problemów zdiagnozowanych na etapie diagnozy należy przede wszystkim wymienić niską aktywność społeczną i kulturalną mieszkańców. Kolejnym zidentyfikowanym problemem, który należy uznać jednocześnie za przyczynę wspomnianej niskiej aktywności jest niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego. Na taki stan rzeczy wpływa także ograniczona oferta biblioteki i brak domu kultury. Negatywnie na poziom aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji wpływa relatywnie niewielka liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na obszarze rewitalizacji.</p>	<p>Sfera społeczna Sfera techniczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna</p>

Przedsięwzięcie	Odpowiedź na zdiagnozowane problemy	Sfera, jakiej dotyczy przedsięwzięcie
<p>Czas na zmiany – program zwiększenia aktywności społeczno-zawodowej</p>	<p>Obszar rewitalizacji cechuje się znacznym poziomem bezrobocia - przede wszystkim bezrobocia długotrwałego, znaczną liczbą kobiet bezrobotnych, a także bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia. Kolejnym problemem, który należy powiązać z omawianym projektem jest zgłoszony przez mieszkańców w czasie spotkania konsultacyjnego niedobór szkoleń, programów i warsztatów aktywizujących społeczeństwo w zakresie przedsiębiorczości. Z kolei o niskiej przedsiębiorczości społecznej mieszkańców i niskiej aktywności społeczno - gospodarczej świadczy niewielka liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie obszaru rewitalizacji.</p>	<p>Sfera społeczna Sfera gospodarcza</p>
<p>Senior Wigor</p>	<p>Przedsięwzięcie stanowi odpowiedź na zidentyfikowane niekorzystne zjawisko jakim jest znaczny odsetek osób w wieku poprodukcyjnych, co skutkuje starzeniem się społeczeństwa. Ponadto przyczyni się do ograniczenia ogólnie niskiego poziomu aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców, przede wszystkim wśród seniorów.</p>	<p>Sfera społeczna</p>

Przedsięwzięcie	Odpowiedź na zdiagnozowane problemy	Sfera, jakiej dotyczy przedsięwzięcie
<p>Adaptacja piwnic w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia na potrzeby Klubu Integracji Społecznej oraz Izby Pamięci</p>	<p>Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do ograniczenia skali następujących zdiagnozowanych zjawisk i problemów: niewykorzystanie lokalnego dziedzictwa kulturalnego, niska jakość techniczna budynków i infrastruktury technicznej, W zakresie negatywnych czynników społecznych przedsięwzięcie jest powiązane z niską aktywnością społeczną i kulturalną ludności obszaru rewitalizacji, niedostateczną ofertą spędzania wolnego czasu, nielicznymi organizacjami pozarządowymi brakiem domu kultury, ograniczoną ofertą biblioteki.</p>	<p>Sfera społeczna Sfera techniczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna</p>

Przedsięwzięcie	Odpowiedź na zdiagnozowane problemy	Sfera, jakiej dotyczy przedsięwzięcie
Ekodzieciaki	Pomysł na przedsięwzięcie edukacyjne dla najmłodszych wynika ze zdiagnozowanych problemów środowiskowych. Ma on na celu nauczenie dzieci jak dbać o środowisko. Zakłada się, że w ramach zajęć dla dzieci będą powstawać materiały informacyjne, które przekazywane będą wszystkim mieszkańcom obszaru rewitalizacji.	Sfera społeczna, Sfera środowiskowa

Przedsięwzięcie	Odpowiedź na zdiagnozowane problemy	Sfera, jakiej dotyczy przedsięwzięcie
<p>Poprawa efektywności energetycznej budynków poprzez przeprowadzenie termomodernizacji w budynkach wielorodzinnych i publicznych na obszarze rewitalizacji</p>	<p>Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na ograniczenie problemów infrastrukturalno - przestrzennych, przede wszystkim niskiej jakości technicznej budynków i infrastruktury technicznej oraz złego stanu technicznego kotłowni, a także środowiskowych - problem zanieczyszczenia powietrza. W zakresie problemów społecznych realizując przedsięwzięcie należy mieć na uwadze zdiagnozowane zjawisko starzenia się społeczeństwa (należy zapewnić mieszkańcom w wieku poprodukcyjnym możliwie komfortowe warunki codziennego funkcjonowania) oraz problem niskiej jakości warunków mieszkaniowych na obszarze rewitalizacji.</p>	<p>Sfera społeczna Sfera techniczna Sfera środowiskowa</p>
<p>Poprawa jakości ciągów komunikacyjnych i poprawa bezpieczeństwa poruszania się po obszarze rewitalizacji</p>	<p>Przedsięwzięcie ma charakter infrastrukturalny. Jego realizacja spowoduje ograniczenie negatywnych czynników takich jak nieuzbrojone tereny umożliwiające pozyskanie potencjalnych inwestorów, niski odsetek utwardzonych dróg gminnych, niska jakość infrastruktury technicznej, niedostateczna komunikacja publiczna, a także niedostateczny poziom bezpieczeństwa poruszania się po drogach na obszarze rewitalizacji.</p>	<p>Sfera społeczna Sfera techniczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna</p>

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność proceduralno - instytucjonalna

Dla zagwarantowania, że przyjęte postanowienia będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostały warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania oraz weryfikacji. Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie Programu Rewitalizacji jest Wójt Gminy Wąsewo, którego będzie wspierała osoba pełniąca obowiązki na stanowisku ds. inwestycji i planowania przestrzennego. Takie zorganizowanie prac nad wdrożeniem Programu Rewitalizacji wynika z wykorzystania istniejącej struktury organizacyjnej Urzędu Gminy Wąsewo. Stanowisko odpowiedzialne na wdrażanie Programu będzie współpracowało z innymi pracownikami Urzędu, jednostek organizacyjnych i innymi podmiotami biorącymi udział w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (przykładowo parafią), których wiedza i doświadczenia przełożą się na bardziej efektywną realizację danych przedsięwzięć.

Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa polega na uzupełnieniu przedsięwzięć realizowanych w poprzedniej perspektywie finansowej w ramach polityki spójności 2007 - 2013 projektami komplementarnymi, realizowanymi w ramach polityki spójności 2014 - 2020. Ma na celu zachowanie ciągłości działań, tak istotnej dla programów rewitalizacji. W ubiegłej perspektywie zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

- Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego z elementami towarzyszącymi w miejscowości Rząśnik Włociański
- Budowa platformy internetowej promującej walory przyrodnicze i kulturowe występujące na obszarze funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania "ZIELONE SIOŁO"
- Budowa sieci kanalizacyjnej sanitarnej, tłoczno-grawitacyjnej wraz z przyłączami oraz budową sieci wodociągowej (spinka wodociągowa) w gminie Wąsewo
- Dalszy rozwój podstawowych usług dla ludności wiejskiej gminy Wąsewo. Usługi w zakresie gospodarki ściekowej
- Festiwal Pieśni Maryjnej 2013.

W obecnym horyzoncie czasowym dokumentu przedsięwzięcia kontynuację działań infrastrukturalnych i organizacyjnych będą stanowiły następujące projekty: Utworzenie Zakładu Usług Komunalnych, Budowa Punktu Selekttywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Wąsewie, Adaptacja Gminnego Centrum Sportu i Rekreacji – hala sportowa w Wąsewie na

halę widowisko – sportową. Tym razem jednak znaczną część przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji stanowią te społeczne, skoncentrowane na rozwiązywanie problemów sfery społecznej, podczas gdy w latach 2007 – 2013.

Komplementarność źródeł finansowania

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo wykazuje się również komplementarnością w zakresie źródeł finansowania. W ramach poszczególnych zadań wpisanych do GPR, wykazano możliwe źródła finansowania. Przewidziano możliwość wykorzystania następujących funduszy:

- publicznych wspólnotowych - w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014 - 2020, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020
- publicznych krajowych - w ramach Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2017–2020, środków Funduszu Kultury Fizycznej w ramach Programu Modernizacji Infrastruktury Sportowej
- środków własnych budżetu Gminy Wąsewo.

Gmina w pierwszej kolejności zakłada wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji. Jednak, w trakcie trwania Programu, zakłada się prowadzenie działań edukacyjnych dla różnych podmiotów z zakresu możliwości włączenia się w proces rewitalizacji. Mając to na uwadze, Gmina w trakcie realizacji Programu, będzie starała pozyskać się partnerów partycypujących w kosztach realizacji działań i projektów służących wyprowadzaniu obszaru ze stanu kryzysowego poprzez zawieranie partnerstw publiczno-prywatnych czy współpracę z różnymi podmiotami.

12. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Jak już wspomniano komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014 - 2020 oznacza, że projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszaru zdegradowanego. Należy wspomnieć o tym, że fundusze europejskie są wyposażone w dedykowane działania, które można wykorzystać planując i realizując działania rewitalizacyjne. W tym zakresie najważniejszym programem jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (RPO WM).

Poniżej znajduje się zestawienie przedsięwzięć z przyporządkowanym im okresem realizacji, kwota niezbędną na realizację oraz wskazanymi źródłami finansowania.

Przedsięwzięcie	Okres realizacji	Kwota	Źródła finansowania
Kółko języka angielskiego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji	2018	30 000,00 zł	Budżet Gminy Wąsewo (udział 20%), środki RPO WM 2014 - 2020 działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej (udział 80%)
Wąsewskie Centrum Usług Społecznych	2017 - 2019	314 250,00 zł	Budżet Gminy Wąsewo (udział 9%), środki RPO WM 2014 - 2020 działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej (udział 91%)
Aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez uzupełnienie oferty rekreacyjnej terenu	2017 - 2018	50 000,00 zł	Budżet Gminy Wąsewo (udział 37%), środki PROW działanie 7. Podstawowe usługi i

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Okres realizacji	Kwota	Źródła finansowania
przy zbiorniku wodnym w Wąsewie			odnowa wsi na obszarach wiejskich (udział 63 %)
Czas na zmiany – program zwiększenia aktywności społeczno-zawodowej	2019 - 2021	300 000,00 zł	Budżet Gminy Wąsewo (udział 20%), środki RPO WM 2014 - 2020 działanie 9.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu (udział 80%)
Senior Wigor	2019	200 000,00 zł	Budżet Gminy Wąsewo (udział 20%), środki RPO WM 2014 - 2020 działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej (udział 80%)
Adaptacja piwnic w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia na potrzeby Klubu Integracji Społecznej oraz Izby Pamięci	2017 - 2023	500 000,00 zł	Budżet Gminy Wąsewo (udział 20%), środki RPO WM 2014 - 2020 działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej (udział 80%)
Ekodzieciaki	2017 (październik – grudzień)	15 000,00 zł	Budżet Gminy Wąsewo (udział 100%)
Poprawa efektywności energetycznej budynków poprzez przeprowadzenie termomodernizacji w budynkach wielorodzinnych i	2017 - 2023	2 575 551,87 zł	Budżet Gminy Wąsewo (udział 20%), środki RPO WM 2014 - 2020 działanie 4.2. Efektywność energetyczna (udział 80%)

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Okres realizacji	Kwota	Źródła finansowania
publicznych na obszarze rewitalizacji			
Poprawa jakości ciągów komunikacyjnych i poprawa bezpieczeństwa poruszania się po obszarze rewitalizacji	2017 - 2021	1 000 000,00 zł	Budżet Gminy Wąsewo (udział 37%), środki PROW działanie 7. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (udział 63 %)

Źródło: opracowanie własne

W związku z tym, że realizacja zaplanowanych działań rewitalizacyjnych odbywać się będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej to interesariusze rewitalizacji, korzystając z dofinansowania projektów unijnymi środkami finansowymi, będą zobowiązani przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych. Zasady realizacji projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014–2020 będą wynikać z obowiązujących dokumentów programowych, a determinowane będą określonymi procedurami konkursowymi.

Jak wspomniano Program Rewitalizacji jest dokumentem ponadkadencyjnym, długookresowym obejmującym czas realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Przyjęcie takiego horyzontu czasowego jest zgodne z zaleceniami planistycznymi oraz pozwala na dostosowanie do aktualnych potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wytycznych wynikających z perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014–2020. Ze względu na długi okres obowiązywania Programu przyjęto, że będzie on miał charakter dokumentu strategicznego, skoncentrowanego terytorialnie i przeciwdziałający fragmentaryzacji działań w celu wyprowadzenia wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Poniżej znajduje się harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z przyporządkowanymi kosztami, które należy ponieść realizując poszczególne projekty.

Przedsięwzięcie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kółko języka angielskiego dla mieszkańców obszaru			30000								

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
rewitalizacji											
Wąsewskie Centrum Usług Społecznych		10475 0	10475 0	10475 0							
Aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez uzupełnienie oferty rekreacyjnej terenu przy zbiorniku wodnym w Wąsewie		25000	25000								
Czas na zmiany – program zwiększenia aktywności społeczno-zawodowej Senior Wigor				10000 0	10000 0	10000 0					
Adaptacja piwnic w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia na potrzeby Klubu Integracji Społecznej oraz Izby Pamięci		71428 ,5	71428 ,5	71429	71429	71429	71429	71428 ,5	71429	71429	71428 ,5
Ekodzieciaki		15000									
Poprawa efektywności energetycznej budynków poprzez przeprowadzenie termomodernizacji w budynkach wielorodzinnych i publicznych na obszarze rewitalizacji		25755 5,1	25755 5	25755 5	25755 5	25755 5	25755 5	25755 5	25755 5	25755 5	25755 5
Poprawa jakości ciągów komunikacyjnych i poprawa bezpieczeństwa poruszania się po obszarze rewitalizacji		20000 0	20000 0	20000 0	20000 0	20000 0					

Źródło: opracowanie własne

Największy udział w finansowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą miały środki unijne, które stanowiąć będą blisko 80% wszystkich środków, 17% to środki własne gminy, natomiast pozostała część będą stanowić środki krajowe i środki innych podmiotów (w tym na przykład środki Parafii). Zasadnicze koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Wąsewie uwzględnione będą w ogólnych kosztach funkcjonowania Urzędu Gminy (wyodrębnienie kwot byłoby sztuczne i niepotrzebne). Trafne oszacowanie tej kwoty może być trudne z racji niepewności wielu czynników, które będą miały na nie wpływ. Jednak można przyjąć, że koszty zarządzania Programem Rewitalizacji wyniosą nie więcej niż 5% całości środków finansowych niezbędnych na realizację przedsięwzięć. Koszty te pokryte zostaną ze środków własnych Gminy, jednak jeśli pojawi się taka możliwość podjęte zostaną czynności, aby pokryć te wydatki ze środków zewnętrznych.

13. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Wdrożenie Programu Rewitalizacji przyczyni się do usunięcia lub minimalizowania zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji, co w wieloletniej perspektywie zagwarantuje zrównoważony rozwój gminy. Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i plany działań rewitalizacyjnych na kilka lat, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności i efektywności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system zarządzania. Proces wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, które wymaga dobrego przygotowania informacyjnego oraz stałej komunikacji z otoczeniem, opierającej się o pozyskiwanie obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Sprawne i efektywne realizowanie projektu w sferach społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej jest kompetencją Wójta Gminy Wąsewo. W wypełnianiu tego zadania będzie go wspierała osoba pozostająca na stanowisku ds. inwestycji i planowania przestrzennego, który będzie jednostką odpowiedzialną za realizację etapu wdrażania oraz monitoringu Programu Rewitalizacji. Do głównych zadań Wydziału Inwestycji i Remontów należy koordynowanie i nadzorowanie całości prac związanych z wdrażaniem, monitorowaniem i oceną Programu. Współdziałanie w ramach wdrażania Programu oparto na partycypacyjnym modelu współpracy pomiędzy przedstawicielami Urzędu Gminy, a interesariuszami procesu rewitalizacji.

Kluczowe elementy zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji stanowią:

- Rada Gminy Wąsewo jako organ kontrolny i stanowiący,
- Wójt Gminy Wąsewo jak organ wykonawczy,
- Stanowisko ds. inwestycji i planowania przestrzennego jako jednostka operująca procesem rewitalizacji,

- Komitet Rewitalizacji jako ciało doradcze.

Przekazanie kompetencji związanych z wdrożeniem i monitoringiem Programu do osoby pełniącej obowiązek na stanowisku ds. inwestycji i planowania przestrzennego umożliwi sprawną realizację projektu poprzez usprawnienie komunikacji oraz szybkie przeciwdziałanie i minimalizowanie ewentualnych nieprawidłowości. Osoby pracujące w Wydziale będą mogły utrzymywać osobisty kontakt z członkami Komitetu Rewitalizacji przede wszystkim na spotkaniach, na których decyzje będą podejmowane w drodze konsensusu uwzględniając poglądy i opinie wszystkich jego członków. Kontrola nad działaniami stanowiska należy do kompetencji Wójta, który może uczestniczyć w spotkaniach stanowiska i podejmowaniu kluczowych decyzji.

Do zadań stanowiska ds. inwestycji i planowania przestrzennego należy:

- Planowanie sposobów realizacji poszczególnych przedsięwzięć realizacyjnych,
- Kontrolowanie realizowanych przedsięwzięć w zakresie czasu, kosztów oraz jakości,
- Poszukiwanie możliwości współpracy z innymi podmiotami społeczno-gospodarczymi na rzecz celów rewitalizacji, inicjowanie powstawania partnerstw,
- Koordynowanie współpracy różnych jednostek zaangażowanych w projektach,
- Uzgodnienie kryteriów uzupełniania Programu o nowe projekty realizowane przez podmioty społeczno-gospodarcze wpisujące się w cele rewitalizacyjne,
- Tworzenie bazy projektów składającej się z kart projektów zgłaszanych przez podmioty społeczno-gospodarcze,
- Realizacja działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących projektów rewitalizacyjnych oraz zachęcających mieszkańców do zaangażowania się i włączenie w ich realizację,
- Nadzorowanie procesu monitorowania i oceny rezultatów Gminnego Programu Rewitalizacji.

Dla zapewnienia skuteczności w zarządzaniu wdrażaniem Programu przedstawiciel samodzielnego stanowiska ds. inwestycji i planowania przestrzennego powinien ustanowić robocze kontakty z Komitetem Rewitalizacji. Komitet jest to ciało o funkcji opiniotawczo-doradczej, to jako główne forum dialogu między interesariuszami rewitalizacji, może ono i

powinno zyskać znaczącą, wykraczającą poza ustawowe minimum, rolę w procesie zarządzania wdrażaniem programu. Komitet Rewitalizacji jest jednym z elementów budowania partnerstwa w ramach procesu rewitalizacji. Stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy Wąsewo w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji w ramach opracowywanego i realizowanego Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016 - 2026.

W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele:

- Urzędu Gminy Wąsewo - od 1 do 2 osób
- jednostek organizacyjnych Gminy i Rady Gminy - od 1 do 3 osób
- mieszkańców obszaru rewitalizacji (sołtysi) - od 1 do 2 osób
- podmiotów prowadzących na obszarze rewitalizacji działalność gospodarczą i społeczną - 2 osoby - od 1 do 2 osób
- przedstawicieli sektora społecznego tj. organizacji pozarządowych i grup nieformalnych - od 1 do 3 osób.

Łącznie Komitet Rewitalizacji składa się z maksymalnie 11 osób. Członkowie Komitetu zostaną wybrani w drodze otwartej procedury naboru. Komitet uprawniony jest do wyrażania opinii w sprawie: projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, projektów aktów planistycznych, a także postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Uczestniczy on także w opiniowaniu oraz przygotowaniu projektów uchwał Rady Gminy Wąsewo oraz zarządzeń Wójta związanych z rewitalizacją. Komitet opiniuje ocenę aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, co najmniej raz na 2 lata. Zadaniem członków Komitetu Rewitalizacji, jako ambasadorów podejmowanych działań w ramach prowadzonego procesu rewitalizacji, jest promowanie i zachęcanie mieszkańców oraz wszystkich podmiotów do uczestnictwa w konsultacjach programu oraz współpracy przy realizacji i monitorowaniu podejmowanych działań, przedsięwzięć. Komitet zostanie powołany zarządzeniem Wójta Gminy Wąsewo w ciągu trzech miesięcy od dnia uchwalenia dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji. Dotąd podjęto uchwałę nr XXI.159.2017 Rady Gminy Wąsewo z dnia 30 marca 2017 roku w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacyjnego.

14. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Monitorowanie w ramach systemu rewitalizacji w Wąsewie ma służyć dwóm zasadniczym kwestiom - po pierwsze umożliwia obserwację postępów procesu rewitalizacji oraz stosowne raportowanie, po drugie umożliwia porównywanie zróżnicowań wewnątrzgminnych – szczególnie pomiędzy obszarem rewitalizacji a pozostałymi sołectwami Gminy. Efekty monitorowania stanowią najważniejszą bazę oceny osiągnięcia celów Gminnego Programu Rewitalizacji. Za monitorowanie procesu rewitalizacji w odpowiedzialny będzie Wydziału Inwestycji i Remontów. Zespół wypracuje mechanizm sporządzenia opracowania raportu z monitorowania rewitalizacji. Za pozyskiwanie danych i informacji na potrzeby monitorowania odpowiadać będą w odpowiednim zakresie tematycznym członkowie Wydziału, pozyskując je z własnych komórek organizacyjnych Urzędu Gminy i od jednostek zewnętrznych. Ustawa o rewitalizacji stanowi, że Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Wójta co najmniej raz na 3 lata, a ocena ta podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie BIP. Ocena GPR nastąpi czterokrotnie w 2018, 2021, 2024 oraz po zakończeniu realizacji GPR, tj. po roku 2026 roku. Raport przedkładany jest do akceptacji Wójtowi, który z kolei przedstawia Raport Radzie Gminy. Przed przedłożeniem raportu Wójtowi jest on opiniowany przez Komitet Rewitalizacji. Ocena programu – zarówno w kontekście jego aktualności, jak i stopnia zaawansowania wdrażania – powinna obejmować analizę tych samych wskaźników, które służyły szczegółowemu zdiagnozowaniu obszaru rewitalizacji. Bez tego niemożliwe będzie rzetelne przedstawienie oraz ocena zjawisk i trendów. Ocena da podstawę sprawdzenia logiki GPR w świetle pragmatyki jego wdrażania. W przypadku, gdy wnioski z ewaluacji wskażą na potrzebę modyfikacji GPR, Wójt zobowiązany jest wystąpić do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Biorąc pod uwagę treść art. 5 ustawy o rewitalizacji wyraźnie wskazującego, że również przy ocenie rewitalizacji zadbać należy o aktywny udział

interesariuszy, Wydział Inwestycji i Remontu oraz Wójt Gminy zadbają, aby proces oceny miał wyraźnie partycypacyjny charakter.

W celu oceny skuteczności przedsięwzięć rewitalizacyjnych każdemu z nich przyporządkowane zostały wskaźniki produktu i rezultatu, które będą niezbędnymi elementami do opracowania Raportów z monitoringu.

Przedsięwzięcie	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Wartość wskaźnika	Sposób oceny wskaźnika	Źródło informacji
Kółko języka angielskiego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji	Liczba przeprowadzonych godzin zajęć języka angielskiego	produktu	Min. 30 godzin miesięcznie	listy obecności	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba zatrudnionych animatorów/lektorów	produktu	Min. 2 osoby	umowa podpisana przez Gminę z animatorem/lektorem	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba osób, które skorzystały z zajęć	rezultatu	Min. 40 osób miesięcznie	listy obecności	Urząd Gminy Wąsewo
Wąsewskie Centrum Usług Społecznych	Liczba osób objętych wsparciem usług opiekuńczych	produktu	Min. 20 osób w trakcie trwania przedsięwzięcia	karty pracy opiekunów, sprawozdania z wywiadów środowiskowych, dzienniki zajęć	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Wartość wskaźnika	Sposób oceny wskaźnika	Źródło informacji
	Liczba osób objętych szkoleniami z zakresu opiekuna osoby starszej/niepełnosprawnej w tym pierwszej pomocy pozwalających na zwiększenie liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w okresie trwałości projektu	produktu	Min. 10 osób w trakcie trwania przedsięwzięcia	karty pracy opiekunów, sprawozdania z wywiadów środowiskowych, dzienniki zajęć	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu	rezultatu	Min. 7	dokumentacja projektowa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami	rezultatu	Min. 20 osób w czasie trwania projektu	karty pracy opiekunów, sprawozdania z wywiadów środowiskowych, dzienniki zajęć	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Wartość wskaźnika	Sposób oceny wskaźnika	Źródło informacji
	społecznymi świadczeniami w interesie ogólnym w programie				
Aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez uzupełnienie oferty rekreacyjnej terenu przy zbiorniku wodnym w Wąsewie	Powierzchnia tereny poddanego ponownemu urządzeniu	produktu	Min. 500 m2	dokumentacja projektowa	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba nowych obiektów małej architektury umieszczonych na wskazanym terenie	produktu	Min. 10 szt	dokumentacja projektowa	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba godzin zajęć sportowych zorganizowanych na boisku przy zbiorniku wodnym	rezultatu	Min. 8 godzin miesięcznie (w okresie wiosenno - letnim)	lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba zorganizowanych imprez i zawodów sportowych	rezultatu	Min. 2 miesięcznie (w okresie wiosenno - letnim)	dokumentacja zdjęciowa	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba osób korzystających z terenu	rezultatu	Min. 40 osób miesięcznie (w okresie wiosenno - letnim)	lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć, dokumentacja zdjęciowa	Urząd Gminy Wąsewo

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Wartość wskaźnika	Sposób oceny wskaźnika	Źródło informacji
Czas na zmiany program zwiększenia aktywności społeczno-zawodowej	Liczba godzin w ramach cyklu szkoleń i kursów zawodowych	produktu	Min. 40 godzin w trakcie trwania przedsięwzięcia	lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba zorganizowanych godzin w ramach kursu na prawo jazdy (kat. B)	produktu	Min. 30 godzin w trakcie trwania przedsięwzięcia	lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba godzin spotkań z psychologiem	produktu	Min. 10 godzin w trakcie trwania przedsięwzięcia	lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba godzin spotkań z doradcą zawodowym	produktu	Min. 20 godzin w trakcie trwania przedsięwzięcia	lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba bezrobotnych, którzy zdobyli kwalifikacje i umiejętności w wyniku uczestnictwa w przedsięwzięciu	produktu	Min. 60 osób	lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba bezrobotnych, którzy zdobyli zatrudnienie w wyniku uczestnictwa w	rezultatu	Min. 20 osób	dane i zestawienia PUP	Powiatowy Urząd Pracy

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Wartość wskaźnika	Sposób oceny wskaźnika	Źródło informacji
	przedsięwzięci u				
Senior Wigor	Liczba zorganizowanych godzin zajęć dla osób starszych	produktu	Min. 20 godzin miesięcznie	lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba seniorów objętych wsparciem	rezultatu	Min. 30 osób miesięcznie	lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Urząd Gminy Wąsewo
Adaptacja piwnic w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia na potrzeby Klubu Integracji Społecznej oraz Izby Pamięci	Powierzchnia terenu poddanego modernizacji	produktu	Min. 100 m2	dokumentacja projektowa	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba zajęć i wydarzeń integrujących lokalną społeczność, które zostały zorganizowane w nowo zaadaptowanych piwnic	rezultatu	Min. 1 miesięcznie	sprawozdania KIS, lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Klub Integracji Społecznej
	Liczba organizacji pozarządowych, których spotkania odbywają się przy Klubie Integracji Społecznej	rezultatu	Min. 1	sprawozdania KIS, lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Klub Integracji Społecznej

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Wartość wskaźnika	Sposób oceny wskaźnika	Źródło informacji
	Liczba spotkań odbywających się w ramach Izby Pamięci	rezultatu	Min. 1 miesięcznie	sprawozdania KIS, lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Klub Integracji Społecznej
	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach w ramach KIS i Izby Pamięci	rezultatu	Min. 40 osób miesięcznie	sprawozdania KIS, lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Klub Integracji Społecznej
Ekodzieciaki	Liczba godzin zajęć edukacji ekologicznej	produktu	Min. 20 godzin w terminie od października do grudnia 2017	lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Urząd Gminy Wąsewo [na podstawie informacji przekazanych przez animatora]
	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach	rezultatu	Min. 50 osób	lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Urząd Gminy Wąsewo [na podstawie informacji przekazanych przez animatora]
	Liczba powstałych broszur, plakatów rozdysponowanych na obszarze rewitalizacji	rezultatu	Min. 50 szt.	lista obecności, dziennik zajęć, program zajęć	Urząd Gminy Wąsewo [na podstawie informacji przekazanych przez animatora]

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Wartość wskaźnika	Sposób oceny wskaźnika	Źródło informacji
Poprawa efektywności energetycznej budynków poprzez przeprowadzenie termomodernizacji w budynkach wielorodzinnych i publicznych na obszarze rewitalizacji	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	produktu	Min. 3	dokumentacja projektowa, sprawozdania spółdzielni mieszkaniowej	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii	produktu	Min. 15 gospodarstw	dokumentacja projektowa, sprawozdania spółdzielni mieszkaniowej	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych budynków	rezultatu	Min. 100 osób	dokumentacja projektowa, sprawozdania spółdzielni mieszkaniowej	Urząd Gminy Wąsewo
	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	rezultatu	Min. 30%	dokumentacja projektowa, sprawozdania spółdzielni mieszkaniowej	Urząd Gminy Wąsewo
Poprawa jakości ciągów komunikacyjnych i poprawa bezpieczeństwa poruszania się po obszarze rewitalizacji	Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych	produktu	Min. 600 m	dokumentacja projektowa	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba obiektów małej architektury umieszczonych wzdłuż ciągów pieszych i jezdnych (kosze na śmieci, donice	produktu	Min. 15 szt.	dokumentacja projektowa	Urząd Gminy Wąsewo

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Przedsięwzięcie	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Wartość wskaźnika	Sposób oceny wskaźnika	Źródło informacji
	z kwiatami)				
	Liczba elementów z zakresu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego (oświetlenie)	produktu	Min. 15 szt.	dokumentacja projektowa	Urząd Gminy Wąsewo
	Liczba osób korzystających z wyremontowanych ciągów komunikacyjnych	rezultatu	Min. 300 osób rocznie	dokumentacja projektowa, badanie prowadzone metodą obserwacji	Urząd Gminy Wąsewo

Źródło: opracowanie własne

Aby przeprowadzić możliwie pełny proces monitoringu i oceny założeń dokumentu Programu Rewitalizacji przygotowano zestawienie wykorzystanych do delimitacji wskaźników, których zmiany wartości do 2026 roku posłużą ocenie procesu rewitalizacji. Są to wskaźniki monitorowaniu Programu Rewitalizacji, których wykaz znajduje się w tabeli poniżej.

Wskaźnik dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa wskaźnika w 2015 roku	Wartość docelowa wskaźnika w 2026 roku
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	6,89	Spadek o 5% w stosunku do wartości bazowej
Liczba kobiet bezrobotnych na 100 mieszkańców	4,13	Spadek o 5% w stosunku do wartości bazowej
Liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców	4,04	Spadek o 5% w stosunku do wartości bazowej
Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 mieszkańców	1,2	Spadek o 5% w stosunku do wartości bazowej
Liczba wniosków na 500+ na 100	2,41	Utrzymanie wskaźnika na

mieszkańców		dotychczasowym poziomie
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	4,9	Spadek o 5% w stosunku do wartości bazowej
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	3,27	Spadek o 5% w stosunku do wartości bazowej
Liczba skierowań na leczenie odwykowe na 100 mieszkańców	1,17	Spadek o 5% w stosunku do wartości bazowej
Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	4,99	Wzrost o 3% w stosunku do wartości bazowej
Liczba budynków użyteczności publicznej ogrzewanych węglem na 100 mieszkańców	0,01	Utrzymanie wskaźnika na dotychczasowym poziomie
Szacunkowa masa (Mg) selektywnie zebranych odpadów w przeliczeniu na 100 mieszkańców	18,38	Wzrost o 5% w stosunku do wartości bazowej
Emisja CO ₂ z energii elektrycznej	79,40	Spadek o 3% w stosunku do wartości bazowej

Źródło: opracowanie własne

Tworząc Gminny Program Rewitalizacji przyjęto założenie, że należy również uwzględnić procedurę jego aktualizacji. Istotne jest, aby GPR był narzędziem elastycznym, umożliwiającym szybką reakcję na zmieniające się warunki bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

Gminny Program Rewitalizacji oprócz nadzwyczajnych sytuacji powinien być również aktualizowany okresowo, w połowie zaplanowanego harmonogramu. Systematycznie prowadzony monitoring oraz ewaluacja umożliwią zweryfikowanie bieżących potrzeb gospodarczo-społecznych i porównania ich z zamierzonymi celami i działaniami.

15. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Wąsewo na lata 2016 - 2026 nie przewiduje niezbędnych zmian w:

- uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz 2015 r. poz. 1322), ponieważ Gmina nie posiada ww. uchwały, tym samym nie jest wymagane wprowadzanie zmian w tym zakresie.
- uchwale o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 poz. 1777) dotyczącej zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

16. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI I MIEJSCOWY PLAN REWITALIZACJI

Ustanowienie Specjalnej Strefy Rewitalizacji (SSR) następuje w formie uchwały, która stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji ustanawiana jest na okres nie dłuższy niż 10 lat bez możliwości przedłużenia. Wniosek o uchwalenie SSR składa się po uchwaleniu GPR. SSR uchwalana jest dla całego obszaru bądź podobszaru rewitalizacji. Granice obszaru muszą pokrywać się z granicami działek ewidencyjnych.

Miejscowy Plan Rewitalizacji może obejmować całość lub fragment obszaru rewitalizacji. Dopuszczalne jest również uchwalenie kilku miejscowych planów rewitalizacji dla różnych fragmentów obszaru rewitalizacji, a także wyłączenie z planu nieruchomości, których zagospodarowanie nie wymaga zmian. MPR może być uchwalony także dla obszaru, na którym obowiązywał dotychczasowy miejscowy plan zagospodarowania, wówczas następuje zmiana tego planu.

W Gminie Wąsewo obecnie nie planuje się zastosowania narzędzi, jakimi są Specjalna Strefa Rewitalizacji i Miejscowy Plan Rewitalizacji. Jednak dopuszcza się taką możliwość w procesie aktualizacji niniejszego dokumentu.

17. WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Obecnie w dokumencie Gminnego Programu Rewitalizacji nie znajdują się przedsięwzięcia, których realizacja wymagałaby dokonywania zmian ani w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, ani w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Nie ma konieczności uchwalenia nowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Wszystkie zaproponowane projekty rewitalizacji są zlokalizowane na obszarach będące objęte obowiązującymi planami miejscowymi. Ponadto jak wskazano powyżej nie przewiduje się zastosowania nowego narzędzia, jakim jest miejscowy plan rewitalizacji.